

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

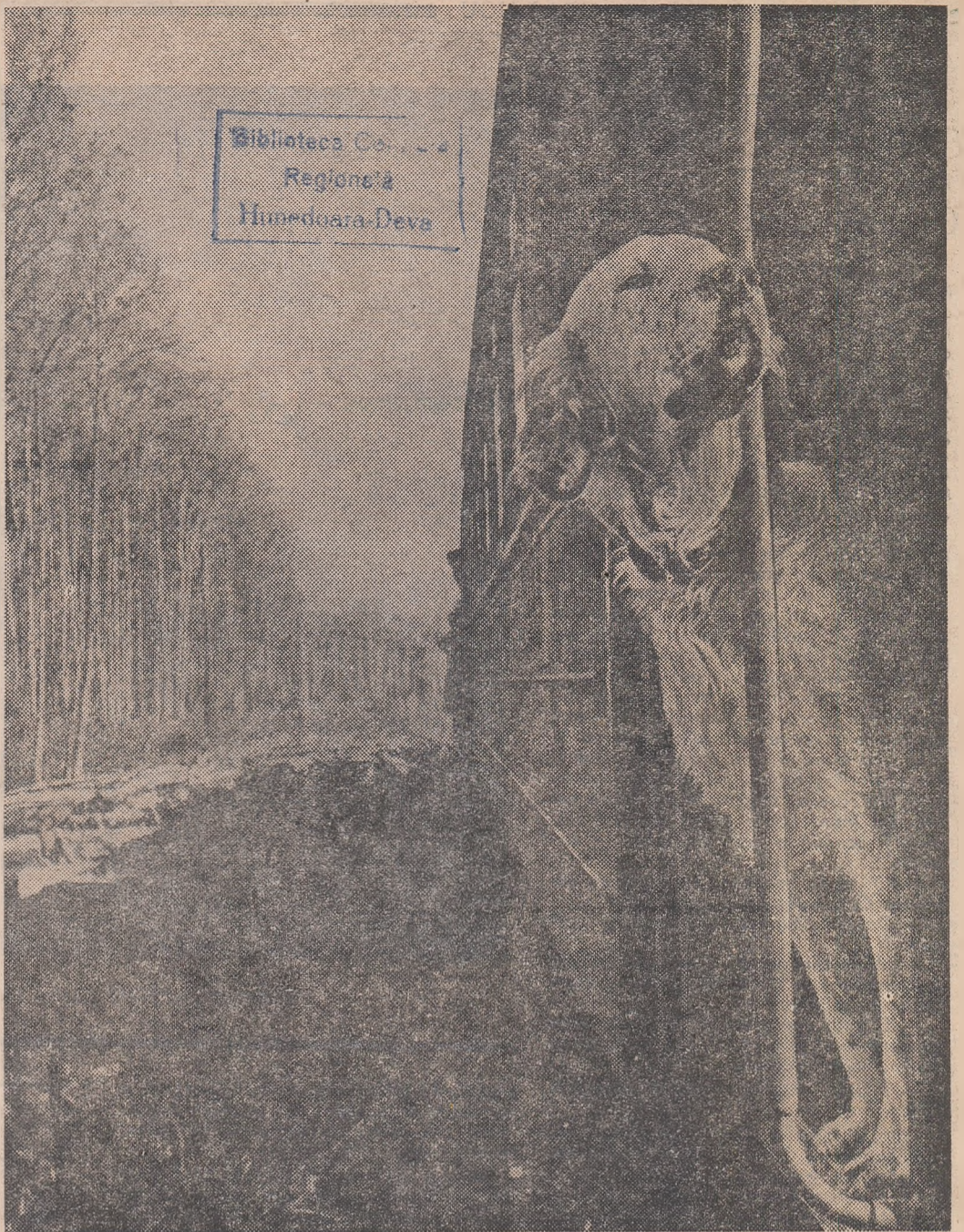
IN ACEST NUMĂR:

Tizul modern
al unui erou legendar

Venus 1967

Misterioșii
noștri strămoși

Confesiunile (și omisiunile) Emmei Göring

Vînatul e undeva pe aproape

Foto : M. Minkevici

La pavilionul sovietic de la expoziția din Montreal: cîteva modele în stil rusesc, însoțite de zîmbetele de rigoare

Foto : E. Kassin

Pagina de umor

Casa cu stafii

Ideile lor

Sticla de bere

Anul XXIII

26

(1163)

30 iunie 1967

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Grafomanul

„Citesc paginile pe care le-ai citit tu în seara aceea și în fața ochilor te văd cum erai când îți citeam despre Catherine Berkeley cu toate că nu-i semeni de loc și nu există cineva care să-i semene mai puțin dar mie îmi place să mă gândesc că tu ești ea și că iubirea noastră scurtă și într-un fel prostescă prin faptul că e fără de speranțe seamănă cu dragostea lor și că e la fel de frig cum le era lor frig în Suedia și ploaie la fel și frunzele ude răspundesc aceeași aromă, iar eu sint la fel de deznădăjduit ca și cel care a fost părăsit de Catherine Berkeley iar tu m-ai lăsat pentru totdeauna și eu știu din ce cauză mi-e și mai greu și sint mai deznădăjduit deoarece tu ești vie și nu ai și n-ai să ai niciodată posibilitatea să ascuți explicații mincinoase și să primești sărutările crude ale geloziei pentru că ceea ce a fost cândva nu se mai întoarce niciodată în afară de amintirile vii dar nefrainice care te scot din minți ca și visele de altfel și cum miroase parfumul tău și florile vestejite și pe masă șocolata din care ai mușcat tu dar toate acestea sint îngrozitoare pentru că sint veșnice și eu mi-am ieșit din minți — iartă-mă“

— O sufă nouăzeci și două de cuvinte... O trimiteți fără iscălitură?

— Da. Când ajunge telegrama la Moscova?

— Miine dimineață, îi răspunde Galia prezentatorului, zăpăcită, înfrizind completarea chitanței.

— E rolul unei actrițe, explică rece prezentatorul telegramei, și vă rog să nu faceți nici o greșală.

— Înțeleg, înțeleg. Bine, îi răspunde Galia.

Prezentatorul a plecat. La ghișeu nu mai e nimeni. Galia recitește textul. Oțtează, cade pe gânduri și înainte de a arunca telegrama pe banda rulantă o copiază în caietul ei. Dimineața, vine schimbul de zi. Galia își strigă colegile. Le citește telegrama și îi adaugă comentariile ei. Fetele o citesc și ele și încep să se întrebe: „Ce rol e? Din care piesă? Cine-i Catherine Berkeley?“

— Eu cred, adaugă Galia, că el e un scriitor, dar nu-i știu numele.

Zina, care a venit să o schimbe pe Galia, intrerupe, însă, discuția:

— Hai, fetelor, treceți la locurile voastre. Avem de lucru. Ce ne interesează cine cui scrie. Tu, Galia, mereu invenți câte ceva. M-ai plictisit cu colecția ta.

A doua zi, Galia vine să o schimbe pe Zina, care se uită la ea cu un zimbet și reț.

— Ce-i cu tine? o întreabă Galia.

— Ce să fie? Scriitorul tău a primit o telegramă de la actrița lui. Fetele de la teletipar au auzit și ele de ea. A primit un răspuns pe cinste, dintr-un singur cuvânt.

— Ce? Cum? Ce cuvânt?

— Ce cuvânt? Gramofon. I-o fi fost se vede rușine să ne îngreuneze munca cu un text mai lung.

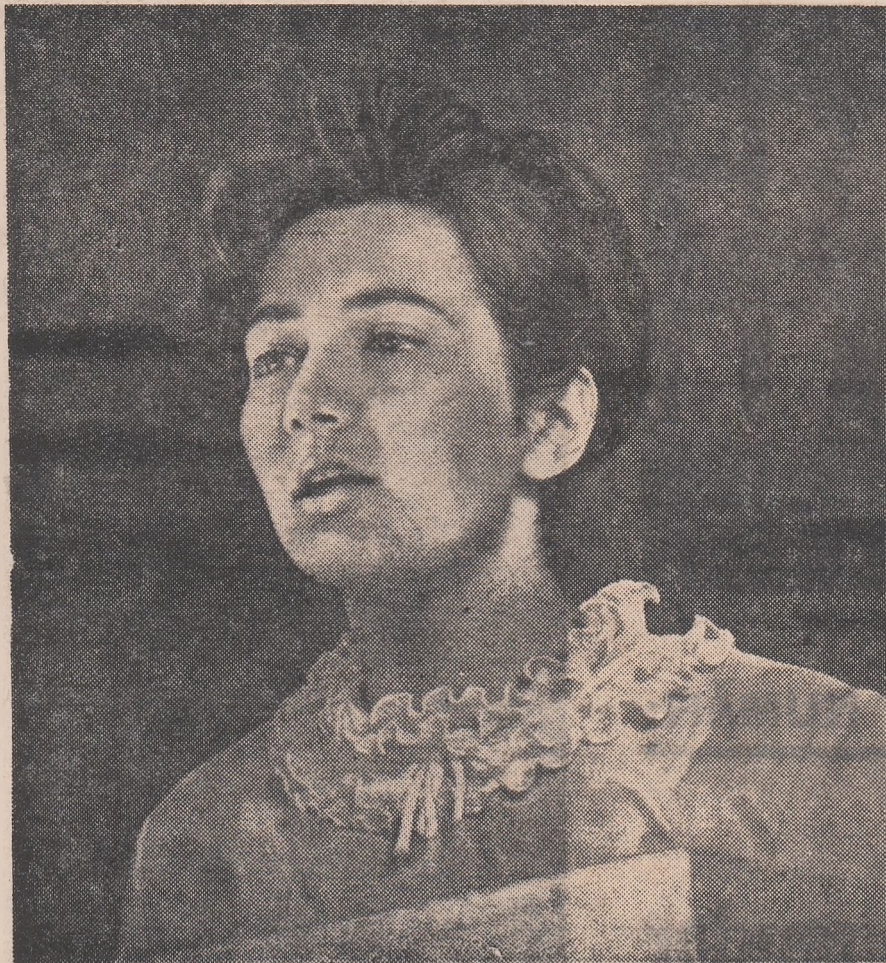
Elena Bikova

REVISTA REVISTELOR

Tineri poeți români

Sub titlul de mai sus, editura sovietică „Progress“ a reunit o eulegere de versuri din creația lui Ion Horea, Alexandru Andrițoiu, Tiberiu Uțan, Gheorghe Tomozei, Ion Brad și alții, iar revista „Inostrannaia Literatura“ (nr. 4/1967) a publicat o recenzie la volumul amintit, sub semnătura lui A. Turkov. După ce remarcă faptul că din eulegere „lipsește multe nume ale unor poeți într-adevăr tineri“ și au fost incluși alții „care au trecut de mult granițele tinereții“, recenzentul se ocupă de versurile citorva dintre poezii români, prezentate cititorilor sovietici în traduceri în general izbutite.

Rîndurile lui A. Turkov, care a vizitat România, sint dominate de impresiile plăcute eulese în țara noastră. Versurile poezilor se întretaie cu fluxul amintirilor și această confluență alcătuiește, de fapt, substanța recenziei, în mod fatal restrînsă. Astfel, versurile lui Ion Horea îi deșteaptă recenzentului o amintire din călătoria pe meleagurile românești, fiind, zăbind cumpăna unei fîntîni, a exclamat: „Juravli“ (cumpănă, în rusește) și i s-a răspuns cu echivalentul românesc. Regăsind imaginea în

Recită tînăra poetă Larisa Vasileva...

poezia lui Ion Horea, autorul recenziei o asociază instantaneu cu peisajul românesc, așa cum l-a cunoscut în cursul vizitei sale.

Același lucru se întimplă cu poezia lui Alexandru Andrițoiu „Stejarul lui Horea“. Versurile poetului descătușează stăvilarele memoriei și recenzentul se regăsește la Alba Iulia, în fortăreața ce a cunoscut chinurile unor mari eroi ai neamului românesc.

Procedul este folosit și în cazul versurilor lui Tiberiu Uțan, Gheorghe Tomozei etc.

Michel Butor despre tendințele „noului roman“

În același număr, revista „Inostrannaia Literatura“ înserează o convorbire cu binecunoscutul romancier francez Michel Butor, convorbire care a avut loc în redacția revistei, cu prilejul vizitei scriitorului în Uniunea Sovietică.

Michel Butor ține să atragă atenția, în primul rînd, asupra tendințelor diverse manifestate în cadrul „noului roman“: „Nathalie Sarraute, Robe-Grillet și eu nu sintem trei mușchetari și nu-i drept să fim amintiți totdeauna împreună. Momentul în care „neoromancierii“ erau foarte apropiați unul de altul a rămas în urmă. Fiecare dintre noi înțelege într-un anumit fel literatura și deosebirile dintre metodele noastre de creație au devenit evidente pînă și criticii literare“.

După ce caracterizează, în câteva cuvinte, particularitățile de creație ale celor doi scriitori, Butor își reafirmă interesul pentru destinul omului și al lumii ce-l înconjoară. El își manifestă dezaprobarea pentru încercările de „dezumanizare“ a literaturii, în folosul științei și tehnicii, care ocupă un loc central în lumea contemporană.

În continuare, Michel Butor semnalează apariția unui nou curent în cadrul „noului roman“, reprezentat de un număr de tineri scriitori, după care se referă din nou la propriile sale probleme de creație. El afirmă că pentru „noul roman“ personajele sint „detaliile unui edificiu arhitectonic, un mijloc ce permite scriitorului să-și exprime propriile sale gânduri și o verigă ce unește două personaje reale: scriitorul și cititorul“. În mod special, pentru el, personajul „este un mijloc ce-i permite să exprime raportul dintre timp și eroi“.

Romancierul francez insistă asupra însemnătății timpului și spațiului pentru „noul roman“ francez, referindu-se în această privință la exemplul lui Tolstoi.

În încheiere, polemizînd cu estetica tezistă a lui Sartre, Michel Butor ține, totuși, să sublinieze că nu este partizanul unei literaturi pentru „elite“ și că, direct sau indirect, literatura își aduce aportul la progresul general.

VIAȚA LITERARĂ

● La Moscova a apărut un indicator bibliografic, cuprînzînd dicționarele editate în U.R.S.S.: dialectale, etimologice, ortografice, frazeologice etc. Indicatorul cuprinde peste 4000 de titluri, apărute între 1918—1962.

● Văduva filozofului rus I. Rozanov, fost profesor la Universitatea din Moscova, a dăruit muzeului Pușkin o colecție de poezie rusă adunată de soțul ei. Este o colecție de valoare excepțională, care cuprinde opere ale poezilor ruși apărute în timpul vieții lor, în secolele XVIII, XIX și XX. Colecția include opere de Derjavin, Pușkin, Lermontov, Tiutcev, Apuhtin, Nadson, Majakovski, Esenin etc.

● În capitala U.R.S.S. a avut loc o reuniune consacrată aniversării a 75 de ani de la nașterea lui Dmitri Furmanov. Cu acest prilej au luat cuvîntul scriitorii Alexandru Jarov, Alexandru Isbah, Mark Kolosov și alții.

● Biblioteca Nekrasov din Moscova a adăpostit o întîlnire a cititorilor cu Ilya Ehrenburg. Tema discuției: volumele de memorii ale scriitorului. Cu acest prilej, Ilya Ehrenburg a citit un fragment din volumul care se referă la perioada 1954—1964.

Citește

Nadejda Mihailova

Panourile publicitare din Moscova s-au îmbogățit, recent, cu niște afișe care, fără să fie strident colorate și împănate cu nume celebre, se impun totuși atenției generale; ele anunță, modest, „serile literare“ ale Nadejdei Mihailova, care nu e nici măcar artistă de teatru, ci membră a colectivului Filarmonei din capitala U.R.S.S.

Ce poate să însemne o seară literară se știe prea bine, dar originalitatea serilor literare amintite constă în faptul că sint susținute de o singură interpretă: Nadejda Mihailova.

Inaugurarea acestor „seri literare“ a fost făcută cu lecturi din nuvelistica americană contemporană. Inițiativa Nadejdei Mihailova s-a bucurat de un binemeritat succes. Cu un glas puternic și bine nuanțat, interpreta a știut să capteze atenția și simpatia spectatorilor. A urmat apoi o „seară literară“ consacrată nuvelei franceze contemporane. Programul spectacolului a cuprins schițe, nuvele și fragmente de roman ale scriitorilor: Maurice Druon, Vercors, Marcel Aymé, Françoise Sagan și alții.

Următoarea seară literară a inclus în program selecții din nuvela spaniolă contemporană.

Traducătorii într-un forum universal

Literatura sovietică este foarte răspîndită în toate colțurile globului. Romanele din fondul clasic al acestei literaturi au fost traduse, în repetate rînduri, în limbile multor popoare. Cu prilejul aniversării Revoluției din Octombrie, Uniunea Scriitorilor sovietici a inițiat o întîlnire, la Moscova, a traducătorilor de literatură sovietică din toate colțurile globului.

Participanții se vor întîlni cu colegii lor sovietici și vor străbate Uniunea Sovietică pe diferite itinerare turistice.

Întîlnirea va avea loc între 12—23 septembrie. Pînă acum și-au anunțat participarea traducători din 20 de țări.

EDITORIALE

Biografiile scriitorilor sovietici

Doi istorici literari, B. Băgănița și A. Dmîtreva, și-au luat delicata misiune de a înmănunchea, în câteva volume, biografiile scriitorilor sovietici. Primele două volume ale acestei neobișnute eulegeri au apărut încă în 1959, recent a văzut lumina tiparului cel de-al treilea volum.

Autorii și-au asumat un rol dificil, din care cauză au adoptat un procedeu publicistic care le-a ușurat truda și i-a ferit de interpretări îndoielnice. N-au compus cu propria lor pană biografia scriitorilor de care s-au ocupat, ci din însemnările memorialistice ale acestora, din mărturiile confrăților lor și din alte date ce le stăteau la îndemînă. Astfel, viața și opera fiecărui scriitor a fost cuprinsă în ramele unui montaj la alcătuirea căruia autorii au contribuit cu gustul, cunoștințele și înțelegerea lor personală. Uneori, scriitori solicitați și-au scris, în mod special, biografia pentru lucrarea respectivă, alteori au completat-o doar cu noi date.

Ultimul volum, de peste 750 de pagini, cuprinde aproape 70 de documente autobiografice, însemnări, jurnale și memorii.

Iată de pildă, cum își auto-caracterizează viața Nikolai Zaboloski, un cunoscut poet sovietic: „Complexitatea și caracterul multilateral al lumii, cu toate victoriile și înfrîngerile ei, cu bucuriile și durerile ei, cu tragediile și farsele ei, mă înconjoară și eu sint una din particulele ei active. Activitatea mea e cuvîntul meu artistic“.

Anna Ahmatova aduce și ea, în paginile volumului, mărturia unui „cuvînt de viață incandescent, iar A. Dovjenko nota în memoriile sale: „Să scrii numai adevărul. Să nu-l modifici sub nici o formă. Să-ți aduci amînte despre timpul, poporul și generația ta. Să-l rădici (adevărul) pe înălțimi și să-l porți în inimă“.

Alteori biografia unui scriitor e alcătuită din amintiri și mărturii ale prietenilor, ca în cazul Larisei Reisner. Scurta viață, de numai 31 de ani, a Larisei Reisner, plină, însă, de un freamăt autentic se prefigurează cititorilor din amintirile lui Lev Nikulin, Lidia Seifulina, Vadim Andreev și Vsevolod Vișnevski. De altfel, eroina principală din „Tragedia optimistă“ a avut ca model imaginea de un farmec aspru a Larisei Reisner.

Volumul acesta, ca și primele două, constituie nu numai o lectură plăcută pentru un larg cerc de cititori, ci și o contribuție substanțială la studierea vieții și operei scriitorilor incluși între copertile sale.

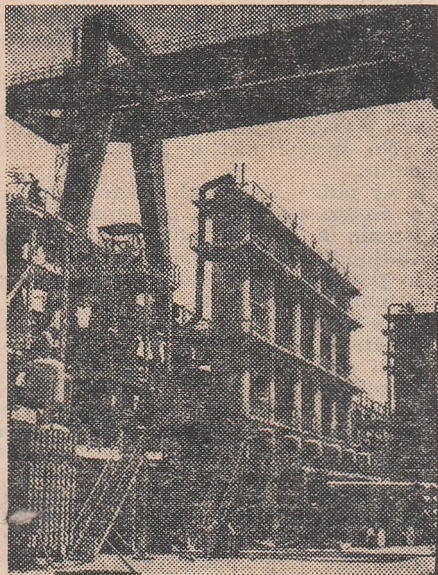

MERIDIANE SOVIETICE

Tizul modern al unui erou legendar

„Acest popor este iremediabil condamnat la pieire“, spunea la începutul secolului scriitorul rus Uspenski, în reportajul său „De la Orenburg la Ufa“, despre bașkirii care vegetau la sud-vest de munții Ural. Sinistra prevestire nu s-a realizat însă. Mai mult încă, de 50 de ani de când a pășit la o față nouă, poporul care trebuia să dispară a trecut printr-o explozie de-

mografică. Astăzi, din cele trei milioane de locuitori ai R.S.S.A. Bașkire un milion sînt bașkiri.

Dezvoltarea impetuoasă a republicii se datorește exploatarea și prelucrării rezervelor ei de materii prime. Industrializarea s-a accelerat mai cu seamă de prin anii 30, cînd s-au descoperit bogate zăcăminte de petrol și gaze. De atunci stepa s-a acoperit cu o pădure de sonde. În mijlocul lor, acum 13 ani a început construirea unui combinat petrochimic. Puțin mai tîrziu, în 1954, colonia muncitorească născută pe lingă el a luat o asemenea amploare încît a fost ridicată la rangul de oraș și botezată Salavat, după legendarul erou bașkir Salavat Iulaev, care, în răscoalele populare din 1773—1775 s-a alăturat, împreună cu călăreții săi, lui Pugaciiov. Primăvara aceasta a venit pe lume al 100 000-lea locuitor al orașului.

Centrul, proiectat după principii urbanistice moderne, are clădiri impozante, cu 9,12 și 16 etaje, marile întreprinderi sînt amplasate la periferie. În afară de combinatul chimic, mai există o fabrică constructoare de mașini și o uzină care produce o treime din utilajele petrochimice fabricate în Uniunea Sovietică. Pe primul loc în Europa se situează fabrica de sticlă cu utilizări tehnice care livrează, printre altele, fibre și blocuri de sticlă, geamuri pentru vitrine și nouă milioane de metri pătrați de geamuri obișnuite pe an. Acestor frunțași li s-au alăturat o fabrică de cărămidă, un mare atelier de reparații auto și numeroase întreprinderi de construcții și montaj.

Bogăția de petrol și gaze a R.S.S.A. Bașkire este însă atît de mare, încît combinatul de la Salavat nu mai pridideea cu prelucrarea lor. S-a hotărît deci înălțarea unui gigant chiar în capitală, la Ufa. Siluetele grațioase ale coloanelor de separare a gazelor domină de pe acum celelalte construcții la care se lucrează febril; cel

mai mare producător de polietilenă din Uniunea Sovietică a promis să-și înceapă activitatea la 7 noiembrie 1967. De la orașul administrativ uitat de Dumnezeu și de oameni, bun pentru exilarea celor ce se opuneau regimului țarist, pînă la marele centru industrial și cultural de astăzi, Ufa a străbătut o cale lungă într-un timp record.

TELECOMUNICAȚII

Mondoviziune

Ideea „Mondoviziunii“ e mai veche dar zilele acestea devine realitate.

Alături de alte organizații și companii de televiziune, televiziunea sovietică a participat la pregătirea primului program al „Mondoviziunii“. Centrul principal de coordonare se află la Londra, într-unul din studiourile „B.B.C.“-ului, unde se vor recepționa reportajele transmise prin emițătoare de televiziune mobile și staționare din toate colțurile lumii. Organizatorii emisiunii și-au propus să prezinte „pe viu“ ce se petrece în lume. Planeta noastră va apare pe ecranele televizoarelor cu adevărată ei față, fără nici un fel de retușuri.

Inițiatorii „Mondoviziunii“ au stabilit cîteva condiții obligatorii pentru reușita emisiunii. Reportajele nu trebuie să includă, de pildă, subiecte filmate anterior sau înregistrate la videomagnetofon. În felul acesta este exclus orice fals, iar regizorilor li se cere mai multă operativitate și minuțiozitate. În fața camerelor de luat imagini se vor afla oamenii simpli care vor vorbi despre înțelepciunile și grijile lor, își vor împărtăși gândurile despre viitorul omenirii. Oamenii de stat nu vor participa la această emisiune. De asemenea, în cadrul ei nu vor putea apare nici reclame.

Pentru a ne da seama cîte complicații presupune realizarea emisiunii e de ajuns să știm că reportajele din toate colțurile lumii vor fi transmise la Londra prin trei canale: unul de imagine, altul de sunet și al treilea de control și coordonare. Operatorii și regizorii vor lucra în condiții dificile. La ora cînd va avea loc transmisiunea, în anumite regiuni ale globului va fi, probabil, noapte și va fi nevoie de reflectoare puternice, în altele va ploua sau va ninge. În sfîrșit, nu sînt excluse defecțiunile, care impun existența unor echipe de rezervă pe lingă fiecare studio.

MARINA COMERCIALĂ

Automatizarea conducerii navigației

Dezvoltarea considerabilă a flotei comerciale, sporirea rapidă a tonajului au impus în U.R.S.S. găsirea și introducerea unor metode ultramoderne de conducere a navigației maritime. După cum aflăm dintr-un recent interviu al lui Viktor Bakaev, ministrul marinei comerciale, în momentul de față se introduc mașini electronice de calcul pentru recenzarea, evaluarea și planificarea activității acestui important sector al transporturilor. La Leningrad a fost înființat un Centru de calcul pentru mesageriile maritime din marea Baltică. Într-un viitor apropiat se vor înființa centre similare în toate mesageriile, precum și în sediul central al marinei comerciale a U.R.S.S., la Moscova.

Nu-i desigur lipsit de interes să știm că tonajul marinei comerciale sovietice sporește acum anual cu circa un milion de tone. Pentru 1970 se prevede un tonaj global de 13 milioane de tone. Aproape 40 la sută din noile nave vor fi construite în U.R.S.S., 50 la sută în țările socialiste și 10 la sută pe șantierul naval din țările capitaliste.

În momentul de față, marina comercială sovietică posedă 1 300 de nave, cu un deplasament total de 9,5 milioane tone, situîndu-se astfel pe locul al șaselea printre marile puteri maritime. Nu începe însă nici o îndoială că în ceea ce privește utilizarea tehnică U.R.S.S. numără foarte puțini concurenți. Lucrul e ușor de înțeles, întrucît 80 la sută, din navele comerciale sovietice au fost lansate în ultimii zece ani și au beneficiat, evident, de cele mai noi cuceriri ale tehnicii navale; două treimi din aceste nave dezvoltă viteze mai mari de 14 noduri pe oră.

Nave și admiratori

Foto : G. Zelma

Cea mai mare parte a navelor a fost construită în serii mari, ca de pildă cargourile pentru mărfuri uscate de tip „Leninski Komsomol“. Ele au un tonaj de 15 000 de tone, sînt echipate cu turbine de 13 000 c.p., pot dezvoltă o viteză de 19 noduri și posedă o autonomie de deplasare de 12 000 de mile. Șantierul naval de la Marea Neagră, au început acum cîteva ani construirea unei mari serii de cargouri cu două punți, de tip „Poltava“, de 11 200 de tone, cu viteze de 17 noduri pe oră și o autonomie de deplasare de 10 000 de mile. Șantierul din Leningrad s-a specializat în ultimii ani în petroliere de tip „Sofia“, de 45 000 de tone și în cargouri pentru cherestea de 5 000 de tone.

Dar nu numai flota, ci și porturile au fost complet modernizate, încît astăzi sînt adevărate întreprinderi mecanizate de transport, în care cea mai mare parte a operațiilor este efectuată de mașini. În același timp au fost construite porturi noi: Nahodka la oceanul Pacific, Tiksi, Dickson, Igarka la Oceanul Arctic etc. Cel mai tînăr port este Ilicevsk, lingă Odesa, construit în cursul septenarului. Dar cu toate că e așa de tînăr, are de pe acum un trafic egal cu acela al Odesei. Pentru anii următori se prevede construirea de noi porturi în Extremul Orient și pe litoralul Mării Negre.

ploarea lor. Barajul de beton va avea 124 de metri înălțime și mai bine de doi kilometri lungime; clădirea centrală va adăposti 12 hidroagregate cu o putere totală de 6 milioane kW; liftul care va transporta navele în locul obișnuitelor ecluze va avea un deplasament de 2 000 de tone.

În proiectarea barajului de greutate care se construiește la Krasnoïarsk specialiștii au ținut seama de condițiile climei aspre; într-adevăr, cel puțin jumătate de an temperatura se menține acolo în jurul lui zero grade, iar în ianuarie scade uneori pînă la minus 50 de grade. În sala mașinilor se vor monta cele mai mari hidroagregate din lume. Diametrul exterior al generatoarelor va avea 23 metri, înălțimea statoarelor va fi de 5 metri, iar diametrul rotoarelor turbinelor de 7,5 metri.

Centrala hidroelectrică de la Krasnoïarsk se va clasa și sub aspect economic printre primele întreprinderi de acest fel din Uniunea Sovietică. Investițiile capitale calculate la 1 kW putere instalată nu depășesc același indice la marile centrale termoelectrice, iar costul unui kWh de energie va fi de numai 0,04 copeici.

STANDARDIZARE

Rețete pentru industrie

În cursul lunii iunie, la Moscova s-a desfășurat cea de-a 7-a sesiune a Adunării generale a Organizației internaționale a standardelor, la care au participat aproape 1 200 de delegați și invitați din 70 de țări. În cursul sesiunii au fost purtate discuții în peste cincizeci de comitete, subcomitete tehnice și grupuri de lucru, în cadrul cărora au fost examinate recomandările internaționale cu privire la construcțiile mecanice, uzinarea metalelor și aliajelor, tehnica calculului, producerea de aparate foto sau de filmat, tehnica frigului, fabricarea ceasurilor etc.

Fără „rețetele“ standardizării, adică fără normele pe care le recomandă, piesele uzate n-ar putea fi înlocuite, ritmul producției ar fi perturbat, planificarea stînjinită. Tocmai datorită elaborării și aplicării cu strictețe a acestor rețete, produsele sovietice — mașini-unelte, aparate fotografice, mașini agricole sau ceasuri se bucură de o bună apreciere atît printre consumatorii sovietici cît și peste hotare unde, cu prilejul expozițiilor sau tîrgurilor internaționale, au primit numeroase premii și mențiuni.

Actualmente, în Uniunea Sovietică sînt în vigoare peste 10 000 de standarde și numărul lor crește mereu. Recent, pe lingă Comitetul pentru standarde au fost înființate o serie de organisme noi, printre care Centrul național de cercetări în domeniul documentației standard și Serviciul de informații științifice și tehnice. A fost constituit, de asemenea, un fond național de informație privind standardele care concentrează peste 200 000 de standarde străine, recomandările organizațiilor internaționale de standardizare, toate standardele sovietice, caietele de sarcini și alte norme. Comitetul tipărește publicații de informare și de specialitate, două reviste, numeroase ghiduri și buletine, precum și lucrările unor specialiști sovietici și din străinătate.

Suflet de marinar

Desen de A. Nekrasov

HIDROCONSTRUCȚII

Marea de la Krasnoïarsk

Nu de mult a început umplerea mării Krasnoïarsk, iar în zilele cînd poporul sovietic va sărbători a 50-a aniversare a Revoluției din Octombrie hidrocentrala cu același nume va începe să furnizeze curent industriei siberiene. Nivelul celei mai tinere „mări“ de pe teritoriul U.R.S.S. urcă cu fiecare zi. La 26 mai volumul apei atinsese 10,6 miliarde metri cubi.

Centrala hidroelectrică de la Krasnoïarsk va fi cea mai mare din lume. Principalele obiective ale construcției susțin această afirmație prin am-

CONFESIUNILE (ȘI OMISIUNILE) EMMEI GÖRING

Memoriile „primei doamne” a celui de al III-lea Reich

„I-am spus soțului meu că voi povesti fiicei noastre Eddy tot adevărul, pentru ca încă de la vârsta ei atât de fragedă să procedeze la fel. Nu știam cât mai aveam de trăit și copilul ar fi putut auzi de la alții lucruri urite despre tatăl ei. Ea trebuia să știe că tot ce-i voi spune este adevărat și să creadă în acest adevăr. Eddy era încă mică pe atunci, n-avea decât opt ani, dar era foarte perspicace și mult dezvoltată peste nivelul obișnuit al copiilor de vârsta ei din pricina celor trăite de noi. Când l-am văzut pe soțul meu i-am povestit cum reacționase Eddy când i-am vorbit despre sentință: „Înseamnă că tata trebuie, într-adevăr, să moară?” Am încercat, ca o consolare pentru ea dar în același timp și pentru mine, să-i spun că nu pot crede că o sentință atât de monstruoasă va fi executată.”

În continuare, Emmy Göring descrie întâlnirea cu soțul ei, care urma să părăsească această lume. La despărțire i-a spus:

— Voi crede întotdeauna că și tu ai murit în lupta pentru Germania...

Evident, oricine are voie să-și scrie memoriile. După război au apărut multe memorii referitoare la istoria singeroasă a fascismului german, la cel de-al doilea război mondial. Prin însăși natura acestui gen literar, memoriile sînt subiective. Numai un istoric poate, prin confruntarea autorilor cu documentele, elibera memoriile de tot ce nu corespunde adevărului istoric. Dar una e când autorul memoriilor lasă, înșelat de memorie (căci amintirile nu se scriu la tinerețe), o seamă de inexactități în descrierea evenimentelor istorice și altceva când memoriile își propun de la bun început să denatureze istoria. Or, tocmai în acest scop și-a scris memoriile, intitulate „Viața mea cu Herman Göring”, Emmy Göring, „prima doamnă” a celui de la III-lea Reich...

După unii, judecătorii care au judecat procesele intentate căpeteniilor statului hitlerist nu s-au interesat decât de rezultatele „obiective” ale activității acestora, fără să încerce a pătrunde în lumea lor interioară. Drept care, o sumedenie de memorialiști de tipul Emmei Göring au început să descrie în fel și chip această „lume interioară”. În felul acesta, Göring, Ribbentrop, Keitel și alții sînt prezentați în aceste memorii ca niște capi de familie „onorabili”, „fermecători” în relațiile personale cu oamenii, „buni” și „atenți” față de cei din jurul lor.

Dar să vedem cum a reacționat Herman Göring la relatarea soției despre fiica lor Eddy.

„Pe față i s-a ivit un zîmbet: „Fețița mea! Nădăjduiesc că viața va fi elementară cu ea. Doamne, moartea ar fi o izbăvire pentru mine dacă aș ști măcar că voi o să fiți în siguranță”. Apoi m-a întrebat dacă vreau ca el să facă cerere de grațiere. „Nu, Herman — i-am răspuns — poți să mori liniștit. Ai făcut, aici, la Nürnberg, tot ce s-a putut, nu mai avem nici o șansă. Aș vrea să mor împreună cu tine, dar avem un copil de care trebuie să am grijă. N-am să mă lamentez și n-am să plîng...” Părea că soarele îi luminase fața. Parcă toate suferințele dispăruseră. Întinerise brusc. „Îți mulțumesc pentru aceste cuvinte — mi-a spus. Nici nu știi ce mult m-ai ajutat în felul acesta...” Apoi a ridicat mîna stîngă și a rostit: „Te binecuvîntez pe tine și pe copilul nostru. Și patria noastră scumpă și pe toți oamenii care vă vor face bine”.

Așa își prezintă Emmy Göring soțul în fața istoriei. Ce mult ar dori autoarea ca memoriile ei să sugereze germanului de rînd scene din „Cîntecul Nibelungilor”, ca Herman Göring să-i pară un Siegfried, iar curajoasa soție o Kriemhildă. În felul acesta, cititorului i se sugerează parcă: cum putea fi un tată atât de iubitor și grijuliu și un soț atât de corect un călău, un monstru, asasinul a milioane de oameni?...

Emmy Göring își amintește cum l-a

cunoscut pe „Siegfried”-ul, ei. La începutul deceniului al patrulea, Emmy Sonnemann era actriță la teatrul din Weimar. Și încă de pe atunci, cînd bravul as al escadrilei Richthofen a început s-o curteze, și-a dat ea seama că viața îi scosese în cale un cavaler fără teamă și prihană. Göring i-a făcut cunoștință cu Hitler și i-a explicat pe înțelesul ei țelurile mișcării național-socialiste. Era perioada luptei naziștilor pentru putere.

„Herman mi-a vorbit despre o retragere cu torțe, care urma să aibă loc într-o seară și mi-a spus să o privesc și eu neapărat... Eram foarte naivă și fiind a venit vorba despre lupta pentru putere l-am întrebat: „Dar comuniștilor le veți îngădui să vorbească la radio ea ceilalți sau nu?” Herman m-a privit nedumerit: „Cum îți poate trece prin minte o idee atât de absurdă?”

Siegfriedul nazist se gîndise bine la comuniști. La orizont se și profila figura lui Van der Lûbbe. Göring s-a gîndit să incendieze clădirea Reichstagului încă înainte de alegerile pentru Reichstag și în focul incendiului să-i distrugă pe comuniștii germani.

...1946. Sala procesului de la Nürnberg. Sosise vremea să răspundă și pentru acest incendiu.

...1966. Emmy Göring scrie o carte. Ea știe că mai mulți prieteni ai lui Herman Göring au încercat să-l absolve de răspunderea incendiului Reichstagului. Așa încît a hotărît să înceapă așediul sentinței de la Nürnberg cu acest episod eloquent din istoria nazismului.

Bineînțeles că președintele Reichstagului, Herman Göring, n-a avut nici o legătură cu incendiul. Emmy scrie: „Sînt convinsă că n-a știut nimic despre incendiu și nimeni nu mă poate convinge de contrariu”.

Dar de unde această convingere după ce faptul istoric a fost stabilit de cercetări prestigioase și de procese judiciare? Ce poate opune Emmy Göring acestor fapte istorice? Se pare că există, totuși, un argument în fața căruia acuzația „nedreaptă” adusă lui Göring va plesni ca un balon de săpun. Așa încît, în 1966, Emmy Göring a hotărît să-l facă cunoscut. Ea își amintește:

„Reichstagul a fost incendiat la 28 februarie 1933. Cum m-am întors acasă de la Weimar, Herman mi-a telefonat. Era foarte tulburat. Numai cu mare greutate am înțeles ce se înțeplase. Nu mi-am dat seama imediat ce însemna asta pentru el și pentru cel de al III-lea Reich. Pentru mine era pur și simplu incendierea unei clădiri unde trebuia să se ducă și Her-

Emmy Göring depune în fața tribunalului

man. Așa încît l-am rugat: „Nu te expune pericolului, nu te apropia de foc!” Apoi l-am întrebat: „Știi cum a izbucnit?” — „Nu — mi-a răspuns. Încă nu știm nimic, dar e evident vorba de un sabotaj”.

Apoi a tăcut, iar eu am continuat: „La ce te gîndești?”

„La lucrurile mele. La portretele de familie. De ce le-oi fi dus pe toate

acolo? Lucruri care-mi sînt atât de dragi!”

Îi cunoșteam pe Göring și știam ce mult ținea la lucrurile mistuite de incendiu”.

Cine mai poate crede că, în asemenea condiții, Göring a putut incendia Reichstagul?!

Și la procesul de la Nürnberg Göring a negat participarea la incendiu. Dar fostul președinte al Reichstagului a explicat intrucitva altfel „regretul” lui:

— Am regretat foarte mult că a trebuit să caut o nouă sală pentru adunările Reichstagului. Și cum n-am găsit nimic altceva, a trebuit să folosesc clădirea Operei regale...

Dar Emmy e abia la începutul asaltului împotriva sentinței de la Nürnberg. Constatînd tragica „eroare” din pricina căreia soțul ei a fost acuzat de un lucru atît de nedrept, Emmy Göring scrie:

„De multe ori după aceea m-am aflat într-o situație paradoxală. Herman era acuzat; dar eu știam că el n-ar fi putut comite un asemenea lucru. Pur și simplu pentru că eu îl cunoșteam mai bine decît oricine”.

Nu începe nici o îndoială că știe multe.

Ar putea, bunăoară, să ne spună că o eroare totală ba, mai mult, o calomnie a fost și acuzația adusă lui Göring că a fost rasist, antisemit. Căci la procesul de la Nürnberg el a condamnat teoria rasistă.

Ca participant la proces pot confirma că, într-adevăr, la întrebarea procurorului sovietic R. A. Rudenko dacă socotește justă teoria rasistă Göring a răspuns negativ. Dar mai pot confirma și că înainte de proces a transpus în viață cu zel, singe și fier, această teorie a urii față de om.

Cu acest lucru, însă, Emmy Göring nu este de acord. Și nu numai că-l neagă, dar e gata să producă și dovezi concrete, nimicitoare. Ea arată că Göring a salvat de multe ori evrei, dîndu-le posibilitatea să emigreze din Germania. Afirmă că Göring a salvat actori evrei de la teatrul în care a jucat și ea.

E adevărat că Göring a salvat cîțiva evrei și nimeni n-a contestat la Nürnberg acest lucru. Göring a dat, într-adevăr, posibilitate unor bancheri și industriași evrei să plece din Germania, însă acești „salvați” (așa fusese învoiala) i-au lăsat salvatorului în semn de recunoștință toată averea lor...

Dar să ne întoarcem la amintirile Emmei. Trebuie să recunoaștem că ea nu susține de fel că soțul ei n-ar fi avut și defecte. „Unul dintre ele l-am observat mult mai tîrziu, după mulți ani de la căsătoria noastră, cu puțin timp înainte de război. Era un defect atît de evident încît a fost remarcat chiar și de o nepoată a noastră, o tînără actriță”.

Care era, mă rog, acest mare neajuns? Göring credea orbește în Hitler, asta a fost tragedia lui. Împingea devotamentu-i fanatic pînă acolo încît lua orice cuvînt al fîhrerului drept un adevăr suprem. De aceea, Emmy socotește că e cu atît mai mare meritul lui Göring faptul că, în pofida acestui devotament nețîrmurit, atunci cînd a fost vorba de război el a avut curajul și luciditatea să încerce să împiedice lunecarea în conflicte armate.

La 1 septembrie 1939, Germania a atacat Polonia. Așa a început cel de-al doilea război mondial. Emmy își amintește de ajunul războiului:

„În ziua aceea soțul meu s-a întors acasă alt om. Era alb ca varul; s-a așezat și și-a luat capul în mîini. Cînd l-am ridicat și privirile ni s-au întîlnit, mi-a spus: „E prea tîrziu, nu se mai poate salva nimic”.

Acest război nu era războiul lui. Dar din moment ce ordinul de atac fusese dat, ce mai putea face?.. Își imagina cît va avea omenirea de suferit”.

A. Poltorak

(Continuare în numărul viitor)

CINEMA

Romm a spus:

„Motor!“

Când a lucrat la „Adevărata față a fascismului“ — cum s-a tradus la noi titlul original și mult mai potrivit cu ideea filmului: „Fascismul obișnuit“ —, Mihail Romm a cercetat o cantitate uriașă de material documentar. Și — a declarat el — s-a obișnuit așa. „Nu mă simt atras de filmul artistic și nu voi reveni curînd la el“.

Așa încît filmul la care lucrează în momentul de față, „Lumea 68“, este tot documentar sau, ca să respectăm întocmai precizările regizorului, artistic-documentar; un film-meditație, de montaj și observație directă. În multe privințe el continuă linia începută în „Fascismul obișnuit“, dar e construit — cum arată și titlul provizoriu (pe cel definitiv regizorul și-l dorește mai modest) pe un material strict actual, tineretului în lumea de azi, variatele aspecte ale acestei teme, luată în corelație cu problemele complexe, „globale“ care se nasc în realitatea contemporană. „Lumea 68“ va fi deci un document a-supra tinerilor de azi, un film de analiză dedicat tineretului din Uniunea Sovietică și din Occident.

Romm a precizat că nu-și construiește filmul pe antiteze. El nu vrea să-l contrapună de tinerii din Occident tinerilor săi compatrioți. Pentru că „nu sînt de loc convins că, văzută în bloc, tineretului occidental constituie un fenomen negativ; dimpotrivă“. Regizorul vrea un film despre tot tineretului lumii, despre generațiile noi ale acestei lumi de astăzi atît de complicate și de apăsate de contradicții.

Cu toate că „Lumea 68“ e gândit în întregime ca un film „de montaj“, el va include și cîteva episoade jucate. Mihail Romm intenționează să colaboreze cu cineaști din alte țări pentru a realiza un tablou cît mai complet și mai documentat.

In memoriam...

Totul a pornit de la poemul Olgăi Berggolț, „Pervorosisk“. În versuri de o mare frumusețe tragică, poeta spune o poveste adevărată din primii ani ai Puterii sovietice și care acum a devenit legendă.

După revoluție, un grup de muncitori de la uzinele Obuhov din Petrograd a hotărît să creeze prima Asociație a comunarilor-agricultori din Rusia. Muncitorii i-au cerut audiență lui Lenin, s-au sfătuit cu el și, primind aprobarea lui, și-au luat familiile și au plecat în Altai.

Acolo au muncit din greu; în condiții aproape neomenești și-au construit case, au desțelenit pămîntul somnolent al taigăii, l-au arat, l-au semănat, au urmărit grînele crescînd și cocîndu-se sub soarele puternic. Dar n-au apucat să le culegă. Chiaburilor, cazacilor albi nu le-a fost pe plac inițiativa harnicilor și entuziaștilor muncitori, deveniți de bună voie țărani. Și dușmanii au incendiat grînele exact în ziua în care comunarii intraseră cu coasele în ele, ca să se bucure de rodul muncii lor. Dar nu numai grîul a căzut pradă acestei izbucniri de ură, ci și oamenii. Primii comunarii au fost spânzurați, sfîrtecați în chip barbar, satul le-a fost distrus.

Regizorul Alexandr Ivanov, cel care a făcut filmele „Submarinul T-9“, „Steaua“, „Fiii“ și mai ales „Pămînt desțelenit“, și-a luat misiunea dificilă de a reinvia aceste evenimente tragice pe ecran. Olga Berggolț a scris scenariul,

păstrîndu-i structura poetică interioară.

Cealaltă componență a echipei de filmare sînt operatorul Evgheni Șapiro, scenograful Mihail Șceglov și actorii Larisa Danilina, Vladimir Zamanski, Natalia Klimova, Vladimir Maslov, Iuli Panici, Valeri Smirnov, G. Nilov.

Filmările au avut loc în special în Caucazul de Nord și Teberda, a căror natură măreață este un cadru foarte potrivit cu dramatismul evenimentelor descrise.

DEBUTURI

Natalia Varlei

Publicul nostru nu o cunoaște pe actrița Natalia Varlei. Filmul ei de debut, „Prizoniera din Caucaz“, încă n-a rulat la noi. Dar o prezentăm în această pagină pentru ca atunci cînd îl vor vedea, cititorii noștri să știe cum a devenit Natașa... prizoniera cineaștilor.

Inceputurile ei cinematografice s-au petrecut exact ca într-un film de aventuri. În ziua cînd a absolvit școala de circ, s-a dus la cinema să vadă comedia „Operația I“. A ris în hohote de pămîntele lui Șurik-Alexandr Demianenko și ale celor trei răufăcători, interpretați de celebrul trio comic Iuri Nikulin, Evgheni Morgunov și Gheorghii Vâșin, fără să-i treacă prin minte că peste numai un an va fi partenera lor.

După aceea a plecat la circul din Volgograd unde fusese repartizată.

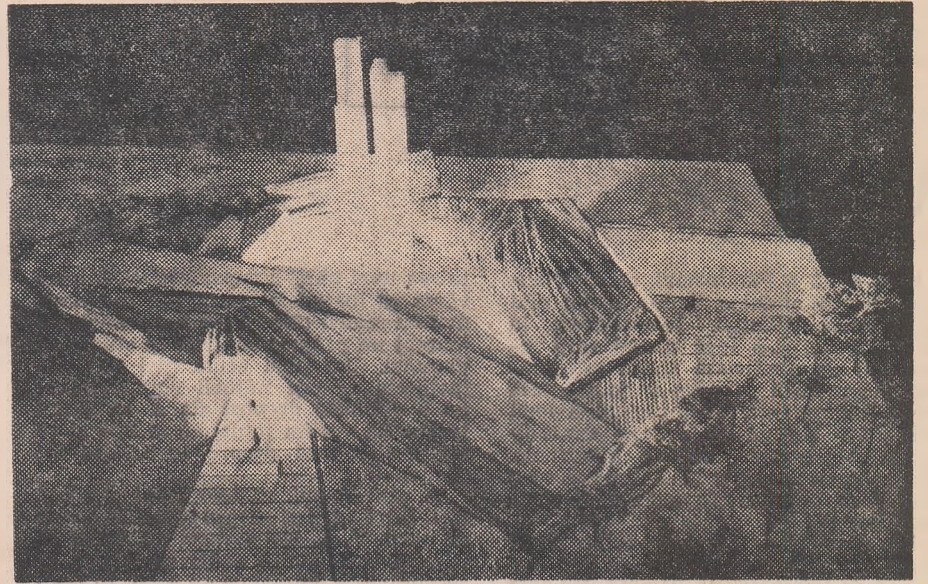
La primele repetiții plîngea de frică sus, sub cupola veche (între timp orașul a fost înzestrat cu o clădire de circ nouă), unde lucra la trapez. Dar s-a învățat și nici munca grea și risantă, nici inconveniențele turneelor n-au înăbușit dragostea ei pentru circ, care s-a născut la primul contact cu arena și i-a orientat pașii spre școala unde învăță entuziaștii acestei profesii.

Odată, în timpul unui turneu la Odesa, a fost invitată de studiu din localitate să interpreteze un rol episodic în filmul „Formula curcubeului“. Acolo au descoperit-o „cercetașii“ regizorului Leonid Gaidai, autorul comedilor „Oamenii de afaceri“, „Cîințele Barbos“, „Operația I“ și creatorul trimii comice Nikulin — Morgunov — Vișin, care căuta o interpretă pentru „Prizoniera din Caucaz“.

Natașa nu s-a hotărît imediat, dar cînd a acceptat, unul din motive a fost că a vrut să-și pună la încercare capacitatea artistică, să o silească să se orienteze în condiții noi. E un lucru care ține de firea ei. Cînd s-a uroat pentru prima oară la trapez a vrut să se convingă că nu-i e frică. În timpul filmărilor, s-a ținut de capul regizorului pînă i-a dat voie să se arunce ea, și nu dublura ei, într-un rîu de munte năvalnic și rece ca gheața. După aceea a stat în pat cu temperatura și l-a ascultat încîntată pe Iuri Nikulin, mare clown și actor, povestitor neîntrecut de anecdote. Boala nu i-a umbrît bucuria că se-vența respectivă a fost realizată chiar de ea și i-a lăsat convingerea că rîsul este leacul cel mai bun, fiindcă ascultîndu-l pe Nikulin s-a însă-țoșit foarte repede.

Acum Natașa este din nou la Moscova, la „Mosfilm“. De data aceasta „dărijorul“ ei e regizorul Alexandr Ptuško, autor consacrat de filmele-basm. El ecranizează povestirea „Vii“ de Gogol, bogat alimentată din mitica populară ucraineană. Natalia Varlei interpretează un rol cu totul diferit de primul, fatala Pannocika, care îi place foarte mult.

Și bineînțeles, n-a renunțat la circ.

Monumentul „Curajul“ care va fi ridicat la Tașkent este opera sculptorului I. Kiseliiov și arhitecților R. Bleje și B. Ulkin.

BALET

Invitație la dans

O fată se întoarce acasă de la primul bal. E atît de fericită, de copleșită de impresii, încît nu vrea să se culce. Se așază în fotoliu și, cu ochii la trandafirul roșu dăruit de iubitul ei, se lasă legănată de visuri. Ele o poartă într-o aventură plină de poezie.

La fereastra fetei apare... vedenia trandafirului, înfrumusețată de un bărbat suplu și frumos, înfășurat în ghirlande de flori parfumate. Cu pași elastici, bărbatul sare în cameră, o traversează grațios și, oprindu-se în fața fetei, o invită la dans. Este un dans al dragostei și fericirii. Tinerii se rotesc, se rotesc, furați de vraja lui, pînă ce razele soarelui de dimineață alungă vedenia trandafirului și fata se trezește.

Acesta este subiectul baletului într-un act „Vedenia trandafirului“, creat în 1911 de coreograful rus Mihail Fokin pe motivele unei poezii de Teophile Gautier și pe muzica lui Weber „Invitație la dans“. Prezentat în același an de balerini ruși în cadrul „stagiunii ruse“ organizate de celebrul Diaghilev la Paris, baletul s-a bucurat de un succes răsunător. De atunci el a fost pus în scenă de multe ori.

În Rusia spectacolul n-a mai fost reluat pînă de curînd. Zilele trecute, la Teatrul Mare din Moscova a avut loc premiera baletului montat de dansatorul Maris Liepa cu o absolută fidelitate față de originalul lui Fokin.

Intenția lui Liepa de a reinvia această pagină din istoria coregrafiei ruse e mai veche; ea s-a născut atunci cînd balerinel a pus în scenă altă creație a lui Mihail Fokin, „Chopiniana“. Aceste două baleturi sînt înrudite prin atmosfera romantică și visătoare, prin universul luminos al sentimentelor.

Cele două roluri sînt interpretate de Natalia Bessmertnova, care se îndreaptă cu pași mari și extrem de grațioși spre o carieră strălucită, și de Maris Liepa.

TEATRU

Ascultați!

Neobositul Iuri Liubimov și teatrul lui de pe Taganka au invitat publicul moscovit la o reprezentație despre viața și moartea lui Maiakovski.

Eroii principali ai acestui spectacol, intitulat simplu dar ca un avertisment: „Ascultați!“, sînt poetul și versurile lui. Cinci actori interpretează rolul lui Maiakovski, aflîndu-se, toți, în permanență pe scenă. În felul acesta se creează o imagine complexă, multilaterală în unitatea ei a uneia dintre cele mai puternice și originale personalități literare și umane sovietice, dispărută în împrejurări tragice acum treizeci și șapte de ani.

Poetul este reinviat fără străluciri de paradă, ci în tumultul vieții cotidiene, viu între vie — neobosit, zgomotos, plin de temperament, dinamic. Marea trezire a țării, planurile grandioase sînt dragostea lui, cauza lui. Revoluția e a lui. În numele ei iubește și urăște tot ce e mișcav și perfid, tot

ce se împotrivesc, tot ce vrea să tragă înapoi, să incurce pașii poporului în plină înaintare.

Teatrul de pe Taganka personifică cu multă inventivitate pe prietenii și dușmanii poetului. Pe cei care au fost alături de el, umăr la umăr, care au crezut în el și ca el, pe băieții din „brigada Maiakovski“, entuziaștii propagandiști ai versurilor lui. Și pe cei satirizați de poet fără cruțare — birocratul, lingăii, mincișii, intriganții, calomniatorii, pe cei care l-au hărțuit într-una șoptindu-i la ureche: „Vladimir Vladimirovici, muncitorii și țărani nu vă înțeleg“.

„La ură, dușmanii i-au plătit cu ură. Și asta îl bucura. Dar prietenii n-au știut să-i răspundă întotdeauna cu delicatețe și atenție. Și asta îl îndureră“ — își amintește B. Galanov. Cu puțin înainte de moartea poetului, la o seară literară organizată în cinstea lui, un admirator și-a exprimat convingerea că frontul cultural are nevoie de oameni puternici și a exclamat: „Sînt foarte recunoscător naturii că mi l-a făcut așa de sănătos!“ Da, natura i-a făcut trupul din materiale durabile, dar l-a înzestrat cu un suflet extrem de sensibil.

În însemnările pe marginea spectacolului, prietenul lui Maiakovski, Viktor Șklovski, notează cu amărăciune:

„Oamenii care îl ocărau pe Maiakovski nu voiau moartea poetului, dar considerau că se pricep mai bine la artă. Articolele care se scriau despre Maiakovski, ceea ce auzea el uneori, erau insuportabile.“

Nu cred că un artist trebuie lăudat mereu, dar să ne crutăm unii pe alții trebuie.

Un om moare rar de glontele propriului său revolver. Grosolănia oamenilor ucide prea adesea.

Sigur, vinovații de moartea poetului nu sînt numai dușmanii și conservatorii. La vremea aceea am scris despre „vina prietenului“, despre faptul că prietenii n-au avut destul timp, destulă grijă, destulă căldură pentru Maiakovski“.

Insistînd asupra condițiilor care l-au determinat pe poet să apese pe trăgaciul revolverului, Iuri Liubimov și trupa sa invită spectatorii să reflecteze la relațiile dintre oameni, la grija și delicatețea pe care trebuie să o avem unii față de alții.

„Ascultați!“ — le spune Maiakovski oamenilor peste decenii. „Ascultați! Dacă se aprind stelele, înseamnă că cineva are nevoie de ele“. Și, așa cum scria profetic cel mai bun prieten al lui, Nikolai Aseev, în poemul „Maiakovski începe“, glasul poetului sună „neconsumat și tînăr“.

arta

GARDEROBA

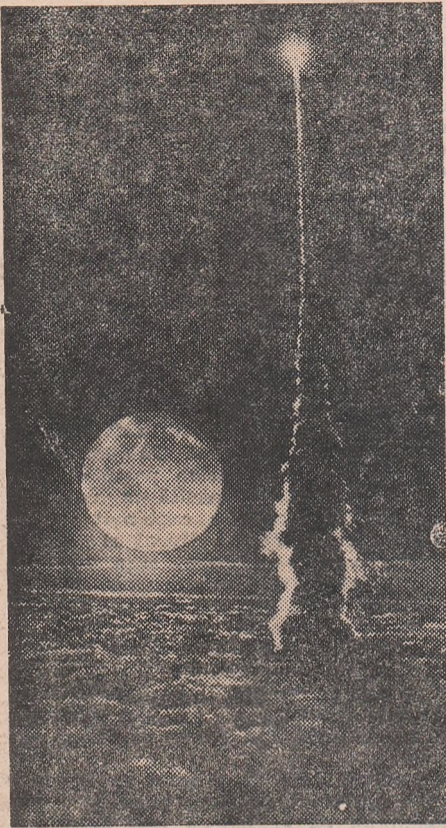
Fără cuvinte

ASTRONAUTICĂ

Venus 1967

Sora bună a Pământului, cum au numit savanții planeta Venus, e din nou în centrul atenției. Într-adevăr, la 12 iunie a.c. și-a luat zborul spre luceafărul de dimineață stația interplanetară sovietică „Venera-4” în greutate de 1106 kilograme, iar după numai două zile a fost lansată de la Cape Kennedy stația „Mariner-5”, de 245 kilograme. Cercetătorii sovietici și americani s-au folosit de aceeași „fereastră” deschisă spre Venus.

În momentul lansării celor două stații, planeta soră se afla la 116 milioane de kilometri de Pământ. Nu este distanța minimă la care se apropie cele două corpuri — în august ea va ajunge la numai 43 de milioane de kilometri — dar această perioadă este cea mai pro-

Spre Cosmos...

pice pentru lansările de aparate cosmice pe traiectorii optime de deplasare spre Venus. De ce? Pentru că poziția Soarelui, Pământului și a lui Venus lasă în aceste zile deschisă o fereastră spre luceafărul de dimineață. Astronomii nădăjduiesc să poată privi cu folos prin această fereastră.

Venus e în clipa de față planeta cu cele mai multe necunoscute. Stratul de nori care o învăluie n-a îngăduit alcă-

tuirea unei hărți a suprafeței ei. E adevărat că metodele astrofizice moderne, mai cu seamă cele radioastronomice, au marcat un progres simțitor în studierea planetei. Dar pînă acum nici una din ipotezele asupra naturii suprafeței ei nu a dobîndit dreptul de a se numi teorie. Să vedem totuși ce se știe și ce nu se știe încă despre luceafărul de dimineață.

În ultimii ani, radiofizicienii din trei țări, între care și grupul sovietic condus de acad. V. A. Kotelnikov, au reușit să trimită spre Venus radiosemnale și să recepționeze semnalele de ecou. În felul acesta s-a născut posibilitatea de a străpunge stratul de nori care acoperă planeta și a alcătui o radiohartă a ei. Semnalele de ecou au adus date prețioase și despre rotația planetei. Cu ajutorul lor, astronomii au putut stabili, pentru prima oară după mulți ani de studii, că Venus se rotește foarte încet în jurul axei sale. Întrucît privește direcția de rotație, s-a constatat că ea este opusă deplasării anuale a planetei în jurul Soarelui, caz absolut ieșit din comun în sistemul nostru solar.

Dar cele mai multe ipoteze vizează temperatura planetei Venus. Măsurători radioastronomice foarte recente o situează între plus 300 și plus 400 de grade Celsius. Ele nu precizează însă dacă e vorba de temperatura suprafeței solului venusian sau, poate, a ionosferei. Pentru a clarifica această situație trebuie să se stabilească din ce zonă provine strălucirea planetei care este, se știe, cel mai mare corp ceresc din galaxia noastră, după Soare și Lună. Dacă ea ar proveni din centru, ar însemna că temperatura măsurată ar caracteriza suprafața solului. Dacă, dimpotrivă, s-ar afla la periferie, temperatura ar fi a ionosferei. Măsurătorile efectuate în noiembrie 1962 la observatorul din Pulkovo, cu ajutorul unui radiotelescop, au demonstrat că centrul are o strălucire mai intensă decît periferia. De aceea, cercetătorii sovietici au emis ipoteza că temperatura de 400 de grade ar caracteriza suprafața planetei.

La nivelul norilor temperatura este de minus 40 de grade. Dacă admitem existența acestei diferențe de temperatură între stratul de nori și suprafața planetei trebuie să admitem și că între cele două limite există un strat de atmosferă cu o grosime de 50 de kilometri, în care domnește o presiune de cel puțin 20 de atmosfere. Iată și celelalte elemente ale tabloului atmosferei venusiene, așa cum și-l imaginează astronomul A. Dadaev.

Aerul este uscat. Dacă pe Venus ar fi existat fie și un singur ocean, apele sale s-ar fi evaporat din cauza temperaturii înalte și s-ar fi transformat în nori. În acest caz, în atmosferă s-ar fi constatat o mare cantitate de vapori de apă. Or, cantitățile de vapori semnificate sînt infime. Aerul încins gonește cu o forță de uragan de pe suprafața pla-

neteii grămezi de praf. Ridicat în straturi înalte, praful se transformă într-un strat de nepătruns chiar și pentru razele Soarelui. Sub acțiunea vînturilor puternice, suprafața solului venusian se află într-un proces continuu de măcinare. Pe alocuri iau naștere adevărate bălți și lacuri de carbonați și metale în stare lichidă.

Din cele de mai sus se desprinde, vag conturată, imaginea planetei celei mai apropiate de Pământ. Stația interplanetară „Venus-4”, a cărei lansare a prilejuit aceste rînduri, va lumina poate multe din trăsăturile umbrite încă de necunoaștere ale acestui portret.

FIZIOLOGIE

Părul — o problemă spinoasă

Cîte zile trec fără să ne înțepăm la un deget sau să ne tăiem cu lama de ras ori cuțitul de bucătărie? O statistică indulgentă a stabilit că fiecare om de pe glob se „rănește” ușor cam o dată pe săptămînă. Dacă aceste răni nu s-ar vindeca de la sine și fără să lase urme, ci s-ar acumula, ele ar cauza moartea celor mai mulți dintre noi. Supraviețuirea ne-o datorăm învelișului nostru natural — pielea — care este capabil să se „auto-repare”. Aceasta este însă numai una din proprietățile celui mai mare și mai multilateral organ al corpului omenesc.

Pielea poate fi privită ca un scut care apără organismul de atacurile multor agenți chimici și fizici externi. Din ce este fabricat acest scut? Dintr-un strat de celule turtite și moarte (deoarece celulele vii nu suportă să fie expuse la aer sau apă) aflat la exteriorul pielii. Acest strat cornos, cum se numește, este subțire, transparent, neted și elastic, dar în același timp și foarte solid. În porțiunile mai expuse uzurii, de pildă în palme, își mărește și mai mult rezistența îngroșîndu-se. Prin frecarea sau numai prin atingerea pielii de haine și obiecte, celulele stratului cornos se desprind și cad asemenea frunzelor toamna. Această cojire imperceptibilă fiind permanentă, pentru ca să nu rămînă descoperită, pielea posedă un mecanism remarcabil: o continuă deplasare spre exterior a celulelor din straturile mai profunde; pe măsură ce înaintează, celulele încep să producă cheratină și, ajunse la suprafață, sfîrșesc prin a muri. Cheratina este un fel de proteină fibroasă, principalul constituent al stratului cornos, ca și al părului și unghiilor.

Privind puțin mai atent la suprafața pielii, vedem că este presărată cu pori, riduri, crețuri, care formează diverse modele, în așa fel încît fiecare parte a corpului are propria ei topografie. Unele din aceste neregularități s-au dezvoltat cu un anumit scop: dacă ar fi perfect netede, palmele și tălpile nu ar mai putea apuca, nu s-ar mai putea prinde de nimic. Altele sînt rezultatul mișcărilor repetate ale unor mușchi care trag pielea. În această categorie intră cutele de pe frunte și cele din jurul gurii. Modelele sînt strict individuale și de aceea servesc la identificarea oamenilor. Nu există doi oameni, nici măcar doi gemeni, care să aibă aceleași amprente digitale.

Un alt atribut al pielii care a trezit curiozitate este părul. La alte mamifere acesta îndeplinește diverse funcții folositoare, cea mai importantă fiind izolarea de capriciile vremii. Oricît ar părea de necrezut, blana animalelor de la tropice le fereste de soare și de căldura puternică. Deși cîteva din funcțiile protectoare ale părului mai persistă la om (împiedică praful să pătrundă în nas, urechi și ochi), se pare că în fond el reprezintă mai mult o podoabă și nu mai este esențial supraviețuirii. De ce și-a pierdut omul părul, cu toate că posedă și acum tot atît de mulți foliculi piloși (rădăcini abia dezvoltate ale firului de păr) ca și îndepărtatele sale rude — cimpanzeii, orangutanii, gorilele — este o întrebare deschisă. S-a sugerat că pierzînd părul el a putut alerga și vîna mai ușor în savane; dar este doar o ipoteză.

De ce au unii părul ondulat nu se știe încă, dar s-a aflat cum arată părul ondulat. Dacă firul este cilindric, el rămîne drept; dacă porțiuni cu secțiunea rotundă alternează cu sectoare ovale, se așează în valuri largi, iar dacă e plat, ca o panglică, se încrețește.

Credința că unele fire de păr (de pildă barba) apar numai la maturitate este complet greșită. Copilul se naște cu toți foliculii pe care-i va avea o viață întreagă. Nu există deosebiri numerice

S

știința

nici măcar între bărbați și femei. Firele de păr sînt deci prezente atît la copii cît și la femei, dar trec neobservate datorită fineții lor. Părul crește cam cu o treime de milimetru pe zi pînă ce atinge lungimea caracteristică, după care intră într-o perioadă de repaus. După un timp se formează în folicul un nou „mugure” care, dezvoltîndu-se, dislocă firul cel vechi și-l obligă să se desprindă. Animalele cu blană își schimbă tot părul o dată cu anotimpurile și de aceea sînt prinse de obicei iarna, în perioada de repaus al părului, cînd acesta este bine fixat. La om, procesul este continuu, adică în fiecare regiune acoperită cu păr există fire în toate fazele de dezvoltare.

Studiul creșterii părului a corectat multe idei greșite. Una din ele era aceea că se poate albi subit în urma unei spaimi mari sau unui șoc de altă natură. Această credință are doar o bază adevărată: într-o asemenea ocazie pot cădea multe fire subțiri, normal co-

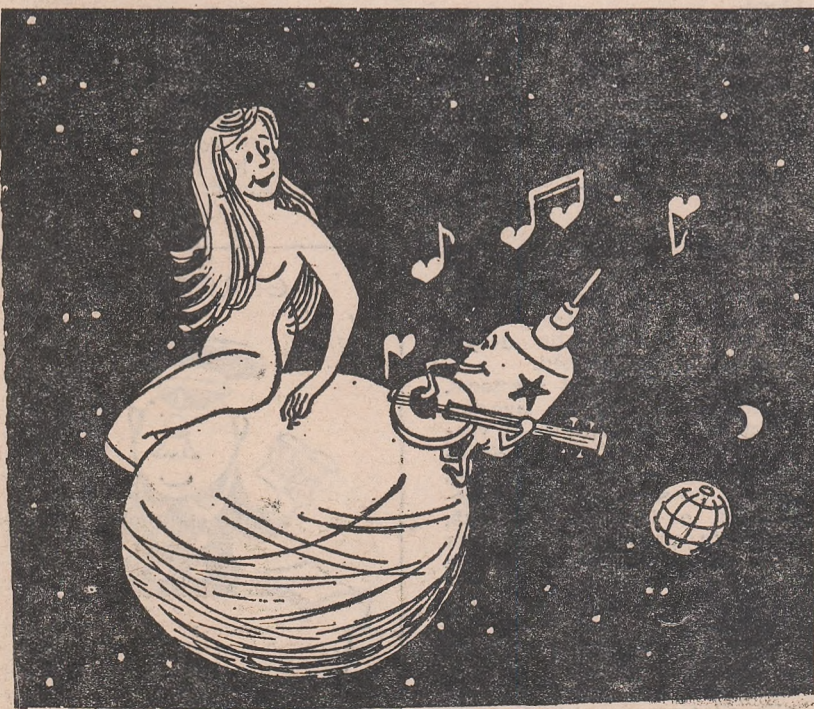

Vă vine să credeți că purtați această pictură abstractă pe spate?

lorate, dînd la iveală pe cele albe, care existau dar nu se vedeau. O altă părere încetățenită este că rasul înăsprește părul; în realitate această operație reteză părul, îndepărtînd virfurile ascuțite care dau senzația de moliciune. Așteptînd să se reinnoiască tot părul de pe o porțiune rasă cîndva, ne-am da seama că el a redevenit moale. Și creșterea părului la cadavre este un mit; după moarte pielea se usucă și se strînge, lăsînd să apară 1—2 mm de păr aflat mai înainte sub suprafața ei.

Mult discutată este problema chelirii, proces natural care debutează încă înainte de naștere. Din luna a cincea de viață fetusul începe să-și piardă, printr-un proces de degenerare, foliculii piloși care-i apăruseră și pe frunte. La un moment dat, spre sfîrșitul copilăriei, procesul se oprește, pentru a reîncepe apoi în maturitate, mai curînd sau mai tîrziu.

În această direcție omul nu este singura ființă năpăstuită de soartă. Orangutanul și alte specii de maimuțe își pierd și ele la maturitate părul de pe frunte și chiar de pe cap. S-ar putea ca studiul lor să aducă noi amănunte în legătură cu această spinoasă problemă.

Misterioasa zeiță primește oaspeți

SPEOLOGIE

Lumea moartă
despre undele vieții

Temple și schelete, organisme vii, picturi rupestre și depuneri carstice — aceste rămășițe de viață se întâlnesc numai în așa-zisele peșteri vii. Există, însă, și peșteri moarte, distruse în urma surpărilor, a inundațiilor sau sedimentelor depuse de riurile subterane, dar care nu sînt mai puțin interesante pentru specialiști.

Recent, în Uralul de Sud a fost descoperită o peșteră moartă cu depuneri care n-au putut fi identificate cu cele cunoscute pînă în prezent. Astfel, în partea ei centrală se observă straturi de carbonați, de origine organică și de grosimi diferite, ce alternează cu depuneri de argilă și de alte minerale. Cercetătorii au constatat că această alternanță coincide cu fluxul și refluxul „undelor vieții” din vechile bazine de apă și că ritmul undelor se apropie de ciclurile climatice îndeobște cunoscute: 3—5 ani, 11 ani, 20—22 ani etc. La prima vedere aceste urme de cicluri solare în eterna beznă subterană par ciudate. Ele se explică însă prin împrejurarea că ciclurile solare influențau dezvoltarea sau pieirea multimei de vietăți nevertebrate din bazinele deschise, ceea ce modifica, la rîndul său, compoziția substanțelor dizolvate în apă; cînd apele acestor bazine deschise se infiltrau în peșteri, ele modificau, în funcție de regimul lor geochemic, natura depunerilor. Așa s-au „infiltrat” ciclurile solare în subteran.

Cercetătorii peșterii din Ural au propus ca acest tip de depuneri să fie numit „influzie” (în limba latină „influo” înseamnă „pătrund, mă furșez”). Studiarea lor poate completa istoricul vieții pe pămînt.

TEST

Puteți
deveni poliglot?

Ce determină așa-numitul „talent la limbi”? Memoria, auzul, capacitatea de însușire rapidă a regulilor gramaticale? Cum se pot detecta aptitudinile cuiva pentru învățarea unei limbi străine? Prezentăm mai jos o metodă cu ajutorul căreia se poate constata, în linii generale, dacă avem sau nu „stofă” de poliglot. Fiecare răspuns capătă un anumit număr de puncte, iar suma totală a punctelor dezvăluie capacitatea de însușire a limbilor străine. Așadar, vă invităm să răspundeți:

1. Dacă ați avut prilejul să discutați cu persoane care vorbesc un dialect oarecare sau pronunță cuvintele cu un accent caracteristic, reușiți, după un timp, să le imitați modul de a vorbi?

2. Dacă vă aruncați privirea pe un cuvînt necunoscut, de exemplu Shakespeare, puteți să-l reproduceți în scris fără greșeală?

3. „Blomme”, „tala”, „koop”, „hem” — unul dintre aceste patru cuvinte înseamnă „cească” în limba suedeză. Puteți, fără să cunoașteți suedeza, recurgînd la analogii cu alte limbi, să spuneți care e acest cuvînt?

4. Cînd ascultați o limbă străină sunetele ei vă stîrnesc interesul sau vă enervează?

5. Cum ați proceda dacă v-ați afla în societatea unei persoane care vorbește o limbă necunoscută pentru dv.: ați tăcea sau ați încerca să comunicați prin gesturi?

6. Puteți să spuneți repede care e diferența între participiu și gerunziu?

7. Cunoașteți pe dinafară textul unei poezii sau al unui cîntec într-o limbă străină?

8. Cunoșcînd puțin o limbă străină, ce filme vorbite în acea limbă preferați să vedeți: dublate sau nedublate?

Răspunsuri:

1. 2 puncte dacă răspunsul e afirmativ. În plus, aveți o bună memorie auditivă.

2. Dacă îl scrieți fără greșeală — 2 puncte. Aveți o bună memorie vizuală.

3. „Koop”. Dacă l-ați descoperit — 1 punct.

4. Pentru interes — 1 punct.

5. 2 puncte pentru inițiativă.

6. 1 punct pentru răspuns corect.

7. 2 puncte pentru un răspuns afirmativ.

8. 1 punct dacă preferați să vedeți filmul nedublat.

Între 12 — 8 puncte — aveți aptitudini deosebite pentru limbi.

Între 6 — 3 puncte — aptitudinile dv. sînt mediocre.

CHIMIE ALIMENTARĂ

Gustul apei

În toate manualele de chimie și dicționarele enciclopedice, apa este definită un lichid lipsit de gust. Deși s-a transmis prin câteva generații, această afirmație apare ca greșită, însă, dacă e verificată practic.

O dată cu creșterea necesarului de apă pe întreg globul și cu proiectul de folosire a apei de mare și a apelor subterane, care conțin foarte multe minerale, s-a pus întrebarea: ce dă apei un gust plăcut sau neplăcut? Și în consecință, a apărut un nou domeniu de cercetare pentru degustători, care au primit sarcina să adune cât mai multe informații asupra celei mai răspîndite băuturi.

Una din descoperirile lor a fost tocmai aceea că apa pură, adică lipsită de minerale, nu e prea gustoasă. Apa distilată, deci demineralizată, a fost declarată „anostă”, „fadă”, „insipidă”. O altă constatare răstoarnă părerea, încetățenită de mult, că răcirea ar îmbunătăți gustul apei. Specialiștii au declarat că atît apa obișnuită, de la robinet, cît și apa distilată sînt mai bune la temperatura camerei decît scoase de la frigider. Singura apă căreia se pare că îi priște răcirea este un amestec experimental conținînd 1000 părți din anumite minerale la un milion părți de apă. E vorba de mineralele aflate în apă în mod obișnuit, adică sulfatați și cloruri de sodiu, calciu și magneziu, carbonat și bicarbonat de sodiu, iar concentrațiile lor corespund cantităților maxime admise de organele sanitare.

Pe de altă parte, experimenterii au constatat că unul și același soi de apă poate da naștere la păreri diferite. Față de o serie de probe care deveneau din ce în ce mai sărate, unul din degustători a reacționat altfel decît colegii săi, apreciindu-le tot mai mult. În fața acestei neconcordanțe, viitoarele cercetări se vor îndrepta și pe alte linii, căutînd să lămurească originea reacțiilor contradictorii în fața uneia și aceleiași ape. Alte obiective sînt: cercetarea efectelor pe care le pot avea temperatura, mineralele, clorurarea și fluorurarea asupra gustului apei, ca și efectele mineralizării și tratării apei asupra ceaiului, cafelei și, în general, asupra tuturor băuturilor nealcoolice.

ARHEOLOGIE

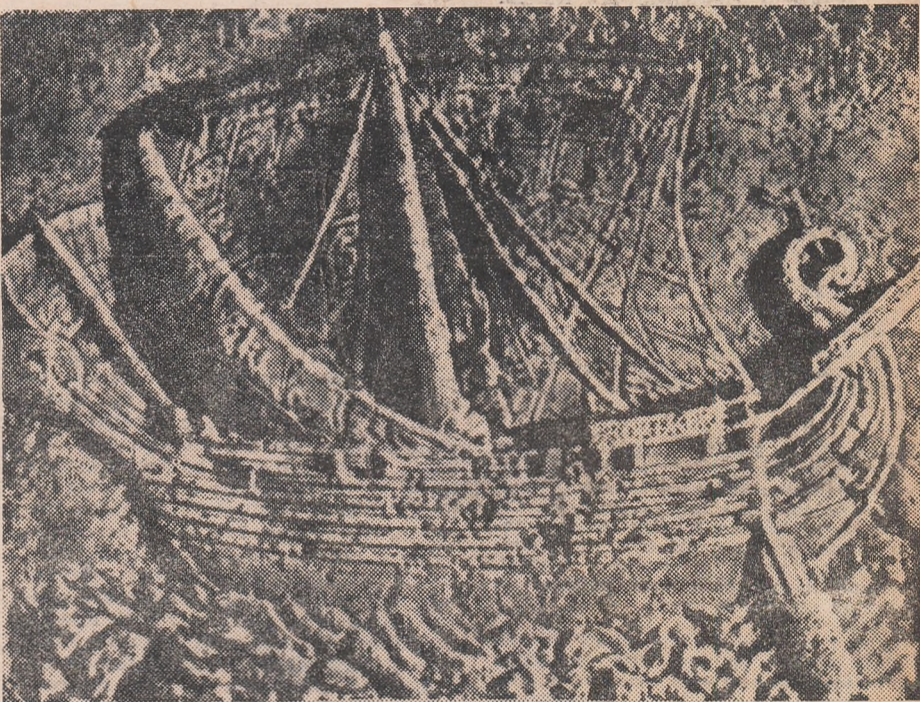
Misterioșii
noștri strămoși

De cîte ori survine o descoperire arheologică importantă, prima reacție pe care o provoacă este mirarea: „Cum se poate — se întrebă mulți — ca amfora asta uriașă să fi ajuns cu cinci secole î.e.n. tocmai din Grecia la mii de kilometri depărtare, cum de au putut vikingii să traverseze Atlanticul în anul 1000, cum au reușit oamenii preistorici să folosească focul în urmă cu aproximativ 500.000 de ani? De necrezut...” De necrezut și, totuși, așa a fost. Fiecare descoperire aduce noi informații despre trecutul omenirii, despre ingeniozitatea și tenacitatea cu care strămoșii noștri reușeau să rezolve problemele vieții. Pînă nu de mult se credea că Pacificul n-a fost traversat înainte de Magellan sau că predecesorii lui Homo Sapiens erau pe jumătate maimuțe. Se pare, sînt însă acum de părere oamenii de știință, că ne-am cam subestimat strămoșii, mai ales capacitatea lor creatoare, spiritul inventiv.

Pentru Mediterana se admitea o existență a navigației din timpuri destul

fost unele din primele mari invenții ale omului.

Dar cine a folosit primul focul, cine a descoperit roata sau agricultura? Nimeni, susțin arheologii. Aceste bunuri ale omenirii, care au fost elaborate în etape foarte lungi, nu sînt rezultatul unui eveniment brusc. Drumul spre agricultură a fost parcurs de mai multe grupuri umane contemporane, repartizate începînd din Turcia și Iran, pînă în Palestina. În felul acesta, „invenția” s-a văzut diluată pe mii de kilometri pătrați, de-a lungul a zeci de generații. Se pare că „primitivii” de acum mai bine de 9000 de ani, cărora le datorăm agricultura, aveau cunoștințe practice despre plante și animale care depășesc pe cele ale unui om cu pregătire mijlocie din zilele noastre. În același fel s-au petrecut lucrurile și cu alte „descoperiri”. Posibilitățile practice, tehnice și intelectuale ale oamenilor de altă dată erau probabil cu totul altele decît cele pe care ni le închipuim în genere.

Navele feniciene au făcut înconjurul Africii cu mult înaintea erei noastre

de vechi. Dar recente săpături arheologice par să ateste că navele epocii executau „salturi” de pînă la 75 km încă în urmă cu mai bine de 6000 de ani î.e.n. Într-adevăr, cercetări făcute în ultimul timp au dovedit că difuzarea tehnicii neolitice se făcea prin cabotaj, de-a lungul coastelor, unii navigatori trecînd Gibraltarul cu milenii înaintea erei noastre (dovadă resturile unei bărci descoperite în Olanda). În ce-i privește pe corăbierii antichității, ei au stabilit legături cu ținuturi foarte îndepărtate, periplurile lor înglobînd Africa occidentală, Marea Nordului și chiar Oceanul Indian unde, după descoperirea înșurșirilor musonului, au organizat chiar traversări regulate. Dar norvegienii, stăpîni ai Atlanticului de nord cu jumătate de mileniu înainte de Columb, sau irlandezii care i-au înfruntat valurile încă și mai înainte? Fundate din punct de vedere arheologic sînt acum și marile traversări ale Pacificului între Polinezia și America cu foarte mult timp înainte de Magellan, poate cu 2000—3000 ani î.e.n.

Cum au putut fi însă realizate asemenea „isprăvi”? Cum e și firesc, ipotezele referitoare la posibilități de domeniul supranaturalului sînt excluse, așa încît pot fi luate în considerație numai posibilitățile umane. Căci ar fi evident ridicol să admitem, cum nu s-au sfiit să afirme unii pseudo-cercetători, că piramidele, ruinele de la Baalbek, monumentele megalitice din Bretania și Anglia, uriașele clădiri din Anzi sau colozii din Insula Paștelui ar putea fi produsul activității unei rase de titani, contemporani cu dinozaurii, sau a unor ființe extraterestre. O dată cu progresele științei au fost elucidate tehnicile folosite la transportul materialelor și ridicarea acestor monumente gigantice: săniile de lemn trase de boi sau de oameni pe un pat de noroi sau butuci, unelte din silex, piatră dură sau bronz, enorme planuri înclinate realizate din cărămizi sau pămînt etc. Acestea au

Așadar, datorită arheologiei, oamenii preistorici încep să li se recunoască noi calități. Ei încep să fie reabilitați ca ființe conștiente, logice, organizate. Astfel, oamenii din Magdalenian erau îndeajuns de dotați pentru a construi locuințe, în așezarea de la Kostienki XIX din U.R.S.S. au fost descoperite chiar urme de coșuri pentru aerisire, iar la Mezín, în Ucraina, „primitivii” despre care se presupune că locuiau în peșteri își ridicau locuințe stabile, pe care le realizau din oase de mamut! Chiar oamenii anteriori neanderthalienilor se pricepeau, în urmă cu 300.000 de ani, să construiască.

Reabilitarea strămoșilor noștri se întinde, însă, nu numai la capacitățile arhitecturale, ci și la îmbrăcăminte. Imaginea omului înveșmîntat în piele de urs începe să fie înlocuită de alta. Astfel, recent, la aproximativ 200 km nord-est de Moscova a fost descoperit un mormînt din Paleoliticul superior, cu o vechime apreciată la 33.000—40.000 de ani. În mormînt se aflau un schelet și un mare număr de obiecte, printre care dinți de vulpe polară și mărgele din os de mamut cusute, probabil, inițial pe un veșmînt. Poziția lor pe schelet a permis reconstituirea, în parte, a îmbrăcămînții. „Putem emite ipoteza — scrie arheologul sovietic Otto Bader — că omul acela purta pantalonii și o cămașă fără despîcătură, pe care decî o îmbrăca pe cap și că, probabil, pantalonul era cusut de încălțăminte!”

Iată deci că e posibil ca oamenii preistorici să fi purtat îmbrăcăminte confecționată „omenește”, ceea ce ar schimba radical vechiul punct de vedere. Astfel de descoperiri neașteptate, a arătat Otto Bader, îi obligă pe arheologi să se aplece cu mai multă atenție asupra vestigiilor trecutului, să folosească tehnicile cele mai avansate pentru restabilirea adevărului, iar pe noi să acordăm mai multă încredere facultăților intelectuale ale strămoșilor noștri.

Poșta medicului

PAVEL I. BAN — Cluj: Poate fi vorba de un varicocel, o hernie sau o orhididimită. Cum nu vă putem pune diagnosticul de la distanță, cel mai bine este să consultați un chirurg.

CARMEN — București: 1) Puteți utiliza fără nici o grijă cremele antirid existente în comerț. De asemenea, masaj facial și de 2-3 ori pe săptămână o mască de tonifiere, compusă dintr-un amestec de gălbenuș de ou cu coajă de lămâie sau portocală (frecate). Se lasă jumătate de oră într-un pahar acoperit, după care se adaugă o linguriță de ulei și una de miere de albine. 2) La vîrsta dv. dezvoltarea în înălțime s-a cam terminat; de altfel sinteti destul de... bine crescută.

N. MANEA — Cluj: Adenomul de prostată, pe care-l bănuim doar din relațiile dv. cam confuze, nu este tot una cu cancerul de prostată. Cum boala nu comportă, în acest stadiu, decît un tratament chirurgical, trebuie să vă adresați unui specialist urochirurg.

D. MARINESCU — București: Abundența corespondenței pune, inevitabil, la încercare răbdarea cititorilor noștri. Sperăm că răspunsul publicat în nr. 13/1967 al revistei v-a fost totuși de folos.

ILEANA C. — București: Cu privire la giardoză, citiți articolul „Verminozele intestinale” apărut în nr. 17/1967 al revistei. Flagylul sau Metronidazolul sînt medicamente cu acțiune specifică. Un tubaj duodenal va confirma eficacitatea terapiei. Este bine, de asemenea, să repetați examenul coprologic al fratelui gemăan.

ROZETE IULIANA — Timișoara: 1) Statul nostru: perseverare... diabolicum! 2) Apele cloruro-sodice (Sovata, Ocna Sibiului, Bazna, Băltătești etc.) regularizează circulația, excită fibrele musculare uterine și furnizează rezorbtia eventualelor inflamații cronice. 3) Poate este necesar un tratament cu hormoni ovarieni (folliculină, progesteron) sau hipofizari (gonadotrofine), însă numai cu avizul și controlul medicului specialist. 4) Da.

PONORAN ILIE — Reșița: În coasta cervicală, tratamentul postoperator pentru refacerea troficității musculare constă în fizioterapie și röntgenterapie, eventual citeva serii de injecții cu Glicocol (I f/zi), cu pauză de 5-10 zile între serii.

GEORGE — Bacău: Regim alimentar echilibrat cu restricția hidrocarbonatelor, corectarea tulburărilor cu Insulină, Insulină-zinc-globin sau Insulin lente, cu Cicaloral sau Tolbutamid, sub control medical periodic, reprezentînd indicațiile majore de tratament în **diabetul zaharat**, afecțiune despre care vom publica în curînd un articol mai amplu.

D. N. P. — Medias: Consultați colecția revistei noastre pe anul 1966, la pagina „Cotidianul” și veți găsi mai multe articole despre tema care vă interesează.

ROGOJON VASILE — Com. Coșna, raionul Vatra Dornei: Tratamentul anemiei pernicioase se face, în prezent, aproape exclusiv cu vitamina B₁₂ de 1000 de gamma, pe gură și prin injecții zilnice. După obținerea vindecării complete, veți face un tratament de întreținere de lungă durată cu vitamina B₁₂ fortissim, o fiolă intramuscular la 5 zile. Puteți face și injecții cu Rovitrat, o fiolă la două zile.

GIGEL COSPA — București: Pentru tratamentul petelor brune de pe față, aplicați pomada: Rp. Sulf precipitat și rezorcină, câte 10 g, vaselină 50 g, oxid de zinc 15 g. Utilizați pomada aceasta 10 zile, timp în care fața, care se va coji, trebuie ferită de razele solare. Continuați apoi cu pomada: Rp. Stearat de chinină 4 g, vaselină colessterinizată 70 g, apă de flori 25 g. Lăsați crema să se usuce, după care tamponați fața cu o pudră neparfumată, conținînd 3% bisulfat de chinină.

G. I. — Rîșnov — Brașov: Timiditatea sau „roșeața”, cum o numiți dv. nu are „leac” decît în propria dv. voință de a o învinge Autosugestia și sugestia verbală prin hipnoză sînt, de asemenea, metode eficiente dacă sînt aplicate sub control medical.

SAVA TUDOR — Tg. Ocna: Impotriva glositei: suprimarea tutunului, alcoolului, condimentelor, alimentelor fierbinți. Gargară cu decoct de flori de nalbă și mușetel 20 la mie, atingeri locale de 2 ori pe zi cu: borax 4 g., glicerină 20 g. sau soluție de albastru de metilen 1/50. Vitaminoterapie intensivă cu Electovit, 6 compr/zi, Vitamina B₁₂ fiole de 1 000 gamma. Vitamina B₁₂ fiole de 20 mg, Vitamina B₆ fiole de 250 mg, Vitamina B₁ fiole de 100 mg, Vitamina C₁₀₀.

HORTENSIA — București: Presupunem că „ciuperca” la care vă referiți este de fapt parazitul flagelat Trichomonas. Afecțiunea se poate transmite pe cale genitală și extragenitală, localizarea la bărbat fiind mai rară, deși posibilă. Mărturisim că nu înțelegem însă „tragedia” iscată în jurul acestui flagelat, de vreme ce dispunem astăzi de un medicament specific atît de eficient cum este Metronidazolul (sau sinonimul său Flagyl).

In cabinetul de radioterapie

LA INTREBARILE CITITORILOR

Stațiuni balneare de interes local

Sezonul băilor a început și mulți se pregătesc să-și petreacă concediul de odihnă „utile dulci”, adică nu numai într-un mod agreabil, ci profitabil și pentru consolidarea sănătății lor. Vacanța într-o stațiune balneară este și un prilej de tîmăduire a unor afecțiuni organice care, neglijate, s-ar putea cronifica sau agrava. Iată de ce corespondențele primite la „Poșta medicului” conțin tot mai des întrebări privind cele mai indicate stațiuni balneare pentru tratamentul diferitelor boli. Firește, că pentru cei mai mulți distanța mare care separă adeseori localitatea de reședință de stațiunea de cură nu constituie un obstacol. Sînt însă și bolnavi care din pricina marilor distanțe sau chiar din motive economice ar prefera o stațiune mai apropiată de casă. Țara noastră a fost hărăzită de natură cu o vastă rețea de izvoare cu ape minerale. Nu există regiune și aproape că nu există nici raion care să nu dispună pe teritoriul său de una sau chiar mai multe stațiuni balneare mai mici, „de interes local”, cum se numesc, ai căror factori naturali au o valoare terapeutică egală, dacă nu și mai mare, decît a stațiunilor de interes republican. În plus, unele dintre aceste mici localități balneare pot oferi și confortul care se prilejuiește într-adevăr o vacanță plăcută vizitatorilor. Iată de ce, venînd în întîmpinarea cererilor formulate de numeroși cititori, înfățișăm mai jos un număr de asemenea stațiuni balneare de interes local care funcționează numai în sezonul de vară, grupate după afecțiunile organice pentru tratamentul cărora sînt indicate:

Boli digestive: Anieș (Năsăud-Cluj), Băltătești (Tg. Neamț-Bacău), Biborțeni (Sf. Gheorghe-Brașov), Bicsad (Oaș-Maramureș), Bilbor (Toplița-Mureș-Autonomă Maghiară), Bodoc (Sf. Gheorghe-Brașov), Boholț (Deva-Hunedoara), Brebu (Sighet-Maramureș), Broșteni (Vatra Dornei-Suceava), Calacea (Timișoara-Banat), Carpatia (Năsăud-Cluj), Covasna (Tg. Secuiesc-Brașov), Geoagiu (Orăștie-Hunedoara), Iacobeni-Cășin (Tg. Secuiesc-Brașov), Ivanda (Dea-Timișoara), Lipova (Banat), Luna (Oaș-Maramureș), Malnaș (Sf. Gheorghe-Brașov), Maria (Oaș-Maramureș), Moinești-Bacău, Poiana Negrei (Vatra Dornei-Suceava), Racoșul de Sus (Odorhei-Mureș-Autonomă Maghiară), Răducăneni (Huși-Iași), Repat (Ciuc-Mureș-Autonomă Maghiară), Sărata Monteoru (Buzău-Ploiești), Stoiceni (Lăpuș-Maramureș), Strunga (Pașcani-Iași), Șaru-Dornei (Vatra Dornei-Suceava), Tămășeu (Oradea-Crișana), Tinca (Oradea-Crișana), Vața de Jos (Brad-Hunedoara), Veneția de Jos (Făgăraș-Brașov), Vilcele (Brașov), Zizin (Brașov).

Boli ginecologice: Băița (Gherla-Cluj), Balta Albă (R. Sărat-Ploiești), Băltătești Tg. Neamț-Bacău), Beltiug (Tășnad-Maramureș), Bizușa (Dej-Cluj), Bogda (Lipova-Banat), Calu-Iapa (Piatra-Neamț-Bacău), Cățelu (Zalău-Cluj), Costești (Horezu-Argeș), Cojona (Cluj), Homorod (Brașov), Moneasa (Gurahont-Crișana), Oglinzi (Tg. Neamț-Bacău), Pucioasa (Ploiești), Vizantea (Panciu-Galați).

Boli cardiovasculare: Harghita (Ciuc-Mureș), Covasna (Tg. Secuiesc-Brașov), Homorod (Odorhei - Mureș-Autonomă Maghiară), Jigodin (Ciuc-Mureș-Autonomă Maghiară), Ozunca (Sf. Gheorghe-Brașov), Poiana Negrei (Vatra Dornei-Suceava), Sugaș (Sf. Gheorghe-Brașov), Valea Vinului (Vișeu-Maramureș).

Boli ale aparatului locomotor și reumatismale: Bala (Baia de Aramă-Oltenia), Băltătești (Tg. Neamț-Bacău), Bughea de Sus (Muscel-Argeș), Calan (Hunedoara), Cărbunari (Sighet-Maramureș), Cîineni (Făurei-Galați), Costești (Horezu-Argeș), Idecul de Jos (Reghin-Mureș-Autonomă Maghiară), Lacu-Sărat (Brăila-Galați), Rotbav (Făgăraș-Brașov), Sarmaș (Luduș-Mureș-Autonomă Maghiară), Strunga (Pașcani-Iași), Telega (Cimpina-Ploiești) Vulcan (Tîrgoviște-Argeș).

Boli ale aparatului urinar: Bilbor (Toplița-Mureș-Autonomă Maghiară), Brădet (Curtea de Argeș-Argeș), Dorna-Cîndreni (Vatra Dornei-Suceava), Legea-Jeghina (Cluj), Siriu (Cislău-Ploiești), Șuligul (Vișeu-Maramureș), Zizin (Brașov).

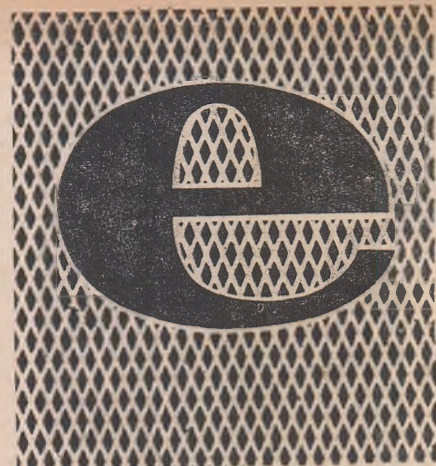
Și sînt numai o mică parte din nesfîrșitul șirag de mici stațiuni balneare ale căror izvoare naturale îmbogățesc arsenalul mijloacelor terapeutice puse în slujba sănătății oamenilor muncii.

Medicus

URGENTE

Accidentele electrice

Acțiunea curentului electric asupra organismului nostru se poate manifesta în diferite feluri. Uneori, omul este zguduit puternic și aruncat la pămînt de parcă ar fi primit un pumn zdravăn; alteori nu se poate elibera de sub acțiunea curentului electric: atingînd un

esculap

coblu de înaltă tensiune, rămîne cu mîna încleștată de el.

Prin traversarea nervilor și mușchilor, curentul produce contracția lor. Iată de ce, adesea, electrocutatul poate prezenta convulsii. Alt accident pe care îl poate provoca electricitatea sînt arsurile electrice. Ele se pot produce fie pe locul unde curentul electric a pătruns în corp, fie acolo pe unde a ieșit. De remarcat însă că arsurile electrice nu se găsesc numai pe porțiunile amintite, ci și pe aliele care nu au venit în contact cu electrozii, mai ales la pliurile pielii.

În ce privește semnele generale ale electrocutării, respirația poate fi oprită sau îngreunată datorită unei senzații de constricție toracică intensă. Inima bate slab și neregulat.

Ce trebuie să facem în fața unui caz de electrocutare? În primul rînd vom încerca să întrerupem curentul, fie de la contor, fie prin secționarea firelor între sursa de curent și victimă. La secționare vom folosi mînușt de cauciuc, scule speciale cu mîner izolat sau, la nevoie, vom recurge la un topor cu mîner de lemn, cu condiția ca lemnul să fie uscat. Trebuie prevăzută căderea de la înălțime a victimei agățată de fir, punînd dedesubt pătură, o saltea sau un așternut de paie.

Dacă întreruperea curentului nu e posibilă, vom căuta să eliberăm victima de contactul cu firul electric, luînd măsuri pentru a nu fi electrocutați. Astfel, vom așeza sub noi o scîndură uscată, ne vom înfășura mîna și brațul într-o haină uscată și vom apuca electrocutatul, degajîndu-l printr-o mișcare puternică.

Atîta timp cît accidentatul nu este izolat, nu-i vom atinge părțile neîmbrăcate, fața, mîinile, ci îl vom prinde numai de haine, dacă acestea sînt uscate.

Odată victima eliberată de sub acțiunea curentului electric vom face numai decît respirație artificială, neașteptînd sosirea medicului, pe care l-am chemat de urgență.

Respirația artificială trebuie prelungită mult timp (ore întregi) și o vom face eventual cu schimbul. Ea va fi oprită numai după reluarea mișcărilor respiratorii normale sau cînd medicul consideră că nu mai este necesară.

După ce și-a revenit, se dau accidentatului băuturi calde, iar dacă are și arsuri ori răni i le vom pansa.

Dacă electrocutarea s-a produs printr-o lovitură de trîznit, victima va fi culcată într-un loc ferit, îi vom turna apă rece pe cap și îi vom face respirație artificială pînă la sosirea medicului.

Orice persoană care a suferit acțiunea unei descărcări electrice puternice va fi ținută sub supraveghere chiar dacă nu are tulburări imediate.

Dr. E. Robinski

— Mulțumesc, doctore, cu dinții stau bine. Sînt numai în trecere...

NEPAL

La poalele Himalaiei

În lungul unui munte abrupt se întinde o șosea îngustă, pe care cu greu pot circula simultan două mașini. Deasupra ei stau suspendate blocuri imense de granit, iar în dreapta se cască o prăpastie adâncă, în fundul căreia se zăresc resturi de vehicule...

Ne îndreptăm spre valea Katmandu, în inima Nepalului. La un moment dat șoseaua, care are o lungime de peste 120 de kilometri, începe să se cațere pe lanțul muntos Makabharat. Drumul a început să fie construit în 1952 de niște ingineri indieni și terminat în 1956. Din pricina alunecărilor de teren și a avalanșelor frecvente lucrările au costat aproape dublul prevederilor inițiale, cifrându-se la impresionanta sumă de 75 milioane de rupii. Construită cu cheltuiala guvernului indian, șoseaua a fost oferită în dar Nepalului și numită „Tribhuwan Raj Path”, în onoarea regelui Tribhuwan, tatăl suveranului din Mahendra. În felul acesta acum se poate ajunge în zece ore în capitala Nepalului care, mai bine de un secol, a fost aproape închisă accesului străinilor.

În valea Katmandu se mai poate ajunge și pe calea aerului în numai două ore, iar pe jos în 24 de ore, străbătând trecători și defileuri din lanțul Makabharat. Mașina însă trebuie să treacă neapărat pe „Tribhuwan Raj Path”.

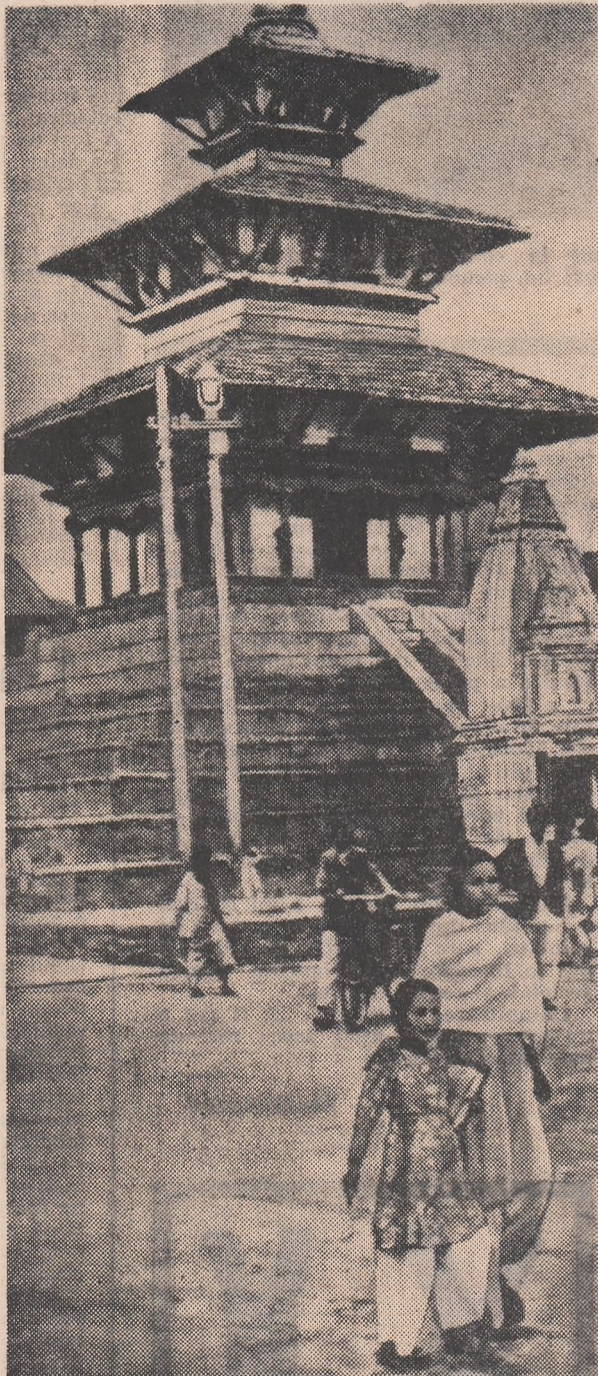
Instalați într-un camion mare, călătorim sub razele nemiloase ale soarelui tropical. Pe bolta cerească se profilează munți uriași cu creste acoperite de zăpadă. În preajma noastră, niște munteni înmăn-tează pe o potecă îngustă. Deși poartă grele poveri, merg cu pas măsurat. Uneori coboară pe șosea și îi putem vedea mai deaproape. Când ajung lângă camion se opresc și-i dau întăietate. Unii dintre ei fac semne amicale însoțitorului nostru, Chandra Malla, un newar mic de statură.

— Sînt consăteni de-ai mei — îmi spune Chandra. Se duc la Katmandu în vizită la rude. Miine, sîmbătă, e o mare sărbătoare religioasă.

— Cît au de mers pînă acolo?

— Nu e departe. Vin din sate apropiate. O zi de mers. — După care adaugă surîzînd: Noi, newarezii, știm să mergem pe jos. Pe la noi nici nu există de fapt șosele. Trebuie ca ați remarcat că nici un drum vicinal nu dă în „Tribhuwan”. Numai poteci care, pe deasupra, sînt practicabile doar iarna, cînd nu plouă.

Drumurile sînt problema nr. 1 a țării. Între 1960—1961 s-a studiat traseul unei viitoare șosele „Est-Vest” cu o lungime de 1120 kilometri, care va lega regiunile fertile din est și partea apuseană, de la Mechi la Mahakali, aproape de frontieră. În scurt timp acest vis al țărănilor va fi o realitate. Și, pentru prima oară în istoria țării regiunile estice și vestice vor fi legate printr-un drum bun, așa cum „Tribhuwan Raj Path” a unit sudul cu Katmandu, ceea ce a dus la ieftinirea cu 40 la sută a mărfurilor de primă necesitate. Magistrala „Est-Vest” va fi de și mai mare utilitate influențînd toată viața economică a țării. Producînd o cantitate suficientă de cereale, Nepalul își va putea satisface în

Vedere din Katmandu

întregime necesitățile. Dacă astăzi se simte lipsa orezului, lucrul se datorește mai ales inexistenței drumurilor. Țărăniile din regiunile răsăritene sînt obligați să vîndă pe un preț de nimic roadele muncii lor intermediarilor indieni. Aceștia depozitează cerealele în magazinele lor construite în lungul șoselelor de pe teritoriul indian, iar cînd în regiunile vestice ale Nepalului izbucnește foametea revînd orezul de trei ori, ba uneori chiar de zece ori mai scump.

...Țară care a scuturat numai de 15 ani jugul familiei feudale Rana, Nepalul are de rezolvat multe probleme. Printre cele mai urgente sînt învățămîntul public, asistența medicală și apa potabilă.

De această din urmă problemă ne izbim chiar pe drumul spre capitală. După cîteva ore Chandra ne propune să oprim în fața unui mic birt. În preajma lui se află un indicator care înștiințează călătorul: „Daman 8169 de picioare”. Este punctul cel mai înalt al șoselei (2470 metri altitudine).

Mașinile se opresc deseori în acest loc de unde se deschide majestuoasa panoramă a Himalaiei. În zilele însoțite, se pot admira piscurile cele mai înalte din lume: Ganesh Himal, Chur Himal, Mansalu și Annapurna. La birt se poate

consuma whisky, coniac nepalez, țigări, ceai, orez. Amabil, birtașul ne servește ouă și ceai tare.

Apa care provine dintr-un izvor de munte e bună la gust, dar stratul deșus pe fundul cînilor ne lasă perplecși. Chandra ne lămurește, însă:

— E mica. Peste tot la noi, în vîi sau la munte, apa conține mica. În apa fiartă, firicelele cad la fund. Dar cînd trebuie s-o bei nefiartă, cum se întîmplă, de exemplu, muncitorilor de la drumuri sau țărănilor pe cîmp, e cu totul altceva. De aceea mulți se îmbolnăvesc de maladii gastrice. Acum, din ordinul guvernului în fiecare sat se construiește cel puțin o cișmea.

...Ajungem la Katmandu pe înserat. Coborîm lîngă „Guest House”, aproape în centrul capitalei. Chandra mă poartă să văd serbarea; în drumul nostru trecem pe lîngă o stație de benzină „Shell”. Alături de ea se află un fel de cafenea sub cerul liber: mese mari de lemn, o streșină sub care se prăjește orez sau se prepară curry, o mîncare de legume foarte picantă...

„Indra jatra” este una din cele mai mari sărbători din Nepal, care poate fi comparată doar cu Sărbătoarea națională din 18 februarie. Se celebrează la sfîrșitul verii, după strîngerea recoltei, cînd datorile au fost plătite și veniturile socotite.

Textual „Indra jatra” înseamnă sărbătoarea zeului Indra, stăpînul Universului. Conform legendei, într-o zi, cînd Indra veghea asupra omenirii de pe înălțimea muntelui sacru Kailas, a zărit în valea Katmandu o fată frumoasă, pe nume Paleju. Indra a vrut s-o răpească. Dar imediat au venit la fața locului niște bărbați care l-au prins în flagrant delict pe zeul îndrăgostit și l-au zvîrlit în închisoare. Aflînd ce i se întîmplase fiului ei, mama lui Indra a coborît pe pămînt sub formă de rouă și ceată și l-a eliberat. Aceasta e pe scurt povestea care servește drept pretext unor festivități ce durează opt zile.

Cu o săptămînă înainte de serbare, guvernul numește un preot care pleacă cu cîțiva muncitori în est, la Salagarhi, un parc splendid de pe coasta unui munte. Acolo, alege un pin înalt și drept, la poalele căruia sacrifică un țap. După care dezrădăcinează arborele și-l transportă solemn mai întîi în orașul Bhadgaon și apoi la Katmandu, într-o piață de lîngă vechiul palat regal.

Participarea la această ceremonie e socotită o mare cinste. Guvernul oferă tuturor participanților un banshet la o mînăstire unde li se servește orez, o toeană cu carne și legume și ea desert eartofi. În Nepal, cartofii sînt rari, fiind cultivați doar în cîteva regiuni muntoase.

Apoi, într-o dimineață înainte de luna plină toate fetele și femeile din țară se duc la temple ca să aprindă în fața statuilor lui Indra candelile cu ulei și unt. Căci în Nepal untul nu se consumă de-ait doar ea combustibil la iluminat.

A doua zi, serbarea e deschisă în mod oficial. Reprezentanții ai autorităților și ai castei manandhar plantează trunchiul de pin lîngă palatul regal, într-un loc indicat de un astrolog. Apoi, din vistieria regală se scoate statuia unui elefant de aur și se plasează lîngă pin. Toată populația din valea Katmandu aduce în dar flori și dulciuri...

Vsevolod Turkin

MALI

Înfrîngerea savanei

Deși era abia la începutul lui martie, la Bamako mercurul din termometre trecea de 35 de grade.

În mașină era cald ca într-un cuptor. Dar ce poate fi mai pasionant decît o călătorie prin Africa însoțit de niște oameni care-și făuresc o viață nouă.

Solul savanei africane e roșu aprins. Printre tufișuri cu țepi ca de sîrmă ghimpată se înalță — ca niște uriașe statui de lemn — baobabi cu fructele acoperite de o coajă cenușie poroasă și prinse de copaci cu o coadă lungă și subțire. De crengile noduroase ale baobabilor sînt agățate coșuri cilindrice; în jurul lor roiesc albine negre, fioroase, care pot ucide cu înțepăturile lor pe cei ce le zădăresc. Trunchiurile baobabilor sînt goale pe dinăuntru; în sezonul secetos ele sînt umplute cu apă care se păstrează acolo ca în niște cisterne... Fructele au un miez alb dulce-acrișor. După ce este uscat și pisat se prepară din el lipii.

Savana pare fără margini — un pămînt fierbinte, fără un crîmpel de umbră, cu scoarța tare de parcă ar fi arsă într-un cuptor de ceramică.

Cîtă trudă trebuie depusă pentru valorificarea acestui pămînt? Dar oricît ar fi de greu, e valorificat totuși. Mai întîi cu ajutorul focului. Savana e incendiată și arde cu o flacără străvezie, aproape invizibilă în lumina puternică a soarelui. Apoi pămîntul încă cald, înainte ca vîntul deșertului să fi risipit cenușa pufoasă ce servește ca îngrășămint, e afinat cu sapa. Afinat?! Nu e tocmai cuvîntul potrivit căci uneori trebuie despicat cu sapa ca o carapace de broască țestoasă. Apa pentru înămînțări e scoasă din fîntîni cu ajutorul unui burduf de piele; acesta este legat cu o frînghie pe care țărănul o azvirle peste umăr și o trage preț de o sută de metri, iar uneori chiar mai mult, căci cam asta e adîncimea unei fîntîni.

În aceste împrejurări, munca țărănilor africani e un adevărat act de eroism.

...În orașul Segu am vizitat o fermă de stat — pepinieră de pomi fructiferi. Aroma plăcută, dulceagă și astrigentă, ba chiar amețitoare a citricelor, ne-a învăluit de la intrare. De acolo puișii pornesc într-o lungă călătorie, poposind în locurile destinate să devină grădini înfloritoare.

Pepiniera din Segu e ruda africană a unei livezi amenajate în Ucraina, tot pe un teren nisipos. Dar cîtă trudă cere alimentarea cu apă a pepinierii din Segu. Din pricina nemilosului soare african apa se evaporă în canalele de irigație de parcă s-ar afla în iehiaburi.

Întreprinderea agricolă de stat din Segu are o suprafață de cincizeci de mii de hectare, pe care se cultivă orez, bumbac, trestie de zahăr, ceai etc. Într-o pădurice de palmieri se află clădirile de lemn ale unei școli de gospodărie. Tinere maliene ne-au arătat măiestria lor în arta culinară, croitorie, broderie etc.

...Îmi imaginam Nigerul ca un fluviu de culoarea bazaltului, umbrit de hățșuri tropicale mișunînd de tot soiul de tiritoare.

Dar realitatea e cu totul alta. Nigerul își poartă solemn, calm și puternic apele străvezii de culoarea azurului într-o albie curată de piatră, desfășurîndu-și larg malurile acoperite cu nisip scilpitor și galben ca lămia. Acest frumos fluviu african cu un debîț bogat poate dărui țării un belșug neputabil.

Prețioasa vină albastră — comoară fabuloasă a Republicii Mali, aur lichid miraculos — străbate o mie cîinci sute de kilometri din teritoriul țării. „Office du Niger”, cea mai mare întreprindere agricolă de stat din țară, aflată în orașul Niono, se ocupă de valorificarea bogatelor pămînturi din regiunea centrală a deltei Nigerului. Pentru un viitor nu prea apropiat se proiectează construirea unui sistem de irigații pe un milion de hectare.

Orașul Dire se află pe țărmul mării de nisip a Saharei, străzile sînt doar niște piste nisipoase încremenite și scilpitoare. Ploaia uscată de lumină solară, reflectată în cristalele de nisip, strălucește insuportabil de puternic, de orbitor.

S-ar putea crede că nisipul arzător ca smoala topită a infernului distruge necruțător tot ce e viu în oraș. Dar în preajma orașului curge Nigerul. Și apele fluviului, ridicate în canale de irigație, fac minuni. Pe o suprafață de două sute de hectare se cultivă griu, fiecare hectar rodînd 45 de chintale. Asupra acestei bogății se năpustesc imense cîrduri de păsări africane, dar ogoarele sînt păzite din zoră și pînă în seară de tineri înarmați cu praștii, care dau o adevărată bătălie antiaeriană cu braconierii zburători.

Vadim Kojevnikov

Nărav

BIOGRAFII NEOBIȘNUTE

Greșelile
au fost îndreptate

Matematicianul Vladimir Meacin, în vîrstă de 36 de ani, e doctor în științe și autor al unei importante lucrări despre evitarea greșelilor în calcularea traiectoriei sateliților artificiali ai Pămîntului. Pînă aici, nimic surprinzător. Mirarea o stîrnește amănuntul că tînrul savant e orb din copilărie.

A terminat școala specială pentru orbi din Leningrad. S-a înscris la universitate și, ajutat de mama lui, care îi citea și-i copia lucrările, a terminat strălucit facultatea de fizică și matematică. Angajat la Institutul de astronomie teoretică de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S., Vladimir Meacin este în momentul de față unul din cei mai apreciați cercetători ai institutului.

Dar cum reușește să lucreze savantul lipsit de vedere? Scrie după sistemul Braille, iar calculele le face cu ajutorul unei rigle cu cifre în relief. Colegii îl ajută ori de câte ori are de efectuat un calcul mai complicat la mașina electronică. Din păcate, însă, alfabetul Braille, adoptat în întreaga lume, poate reda numai caracterele slave sau latine, semnele muzicale sau științifice curente, dar nu și pe cele ale fizicii, matematicii superioare, chimiei. De aceea în Uniunea Sovietică a fost creată o comisie care se ocupă cu elaborarea acestor semne pentru cei lipsiți de vedere. Meacin e un membru activ al comisiei, reprezentînd matematica.

Știința nu e totuși unica pasiune a lui V. Meacin. Acesta e un bun pianist și un mare admirator al muzicii lui Bach, pe care o găsește armonioasă și cursivă ca însăși matematica. Iar a treia lui pasiune e orașul lui natal, Leningradul, istoria și geografia metropolei de pe Neva pe care o studiază cu ajutorul soției lui. Ludmila Meacina a confecționat pentru soțul ei o hartă a orașului: pe o bucată de sticlă a lipit fișii înguste de carton — străzile orașului, petece de catifea — zonele de vegetație, petece de mătase — insulele lui etc.

Vladimir Meacin „vede“ cu mâinile multe din ceea ce noi vedem cu ochii. O hotărîre specială permite celor lipsiți de vedere să atingă cu mâinile exponatele din muzee și Meacin petrece multe ore de odihnă cercetînd în felul acesta operele de artă ale Ermitajului. Și dacă talentul lui matematic a corectat greșeli cu care savanții au avut de furcă vreme de treizeci de ani, neobișnuita lui imaginație și capacitatea de percepere spațială au îndreptat o altă greșală, aceea pe care a făcut-o viața lipsindu-l de darul vederii.

Lecția de canto: canarul Șalun, participant la concursul de păsări cîntătoare organizat la Erevan, și stăpînul lui, pictorul Kojoian

indeletnicirii lor favorite. Iată principalele pasaje ale documentului:

„Jucătorii sînt rugați să adune de pe teren schijele bombelor și grenadelor pentru a evita defectarea mașinilor de tuns iarbă.

In caz de bombardament jucătorii au voie să se retragă în adăposturi. Cei ce intrerup jocul nu vor fi sancționați.

Locurile unde au căzut bombe cu acțiune întîrziată trebuie împrejmuite cu stegulețe roșii la o distanță considerată satisfăcătoare, chiar dacă nu oferă o securitate deplină. Cei care în cursul acestei operații vor deplasa mingea de la locul ei nu vor fi sancționați.

Dacă mingea e deplasată în urma acțiunilor inamicului, se permite readucerea ei în poziția în care se afla. Dacă mingea e distrusă, se permite înlocuirea ei cu o altă minge, fără ca operația să fie pasibilă de sancțiuni.

Dacă lovirea mingii de către un jucător coincide cu explozia unei bombe, se permite repetarea loviturii. Jucătorul va fi sancționat.

(Din „Tehnika-molodioji“)

IN PATRIA LUI HAMLET

Asasin (sau nu)
prin hipnoză?

Una din cele mai senzaționale crime săvîrșite de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă astăzi a avut recent un epilog anodin prin eliberarea din închisoare, fără publicitate, a lui Bjoern Schouw Nielsen.

Acum 15 ani, Schouw Nielsen, care astăzi are 52 de ani, a fost condamnat pentru complicitate la o dubiă omucidere comisă cu prilejul jefuirii unei bănci, deși nu s-a aflat acolo și n-a participat materialmente la ea; mai mult, se afla la cîțiva kilometri de locul delictului.

Dar în sentința de condamnare jurații au afirmat că adevăratul asasin, Palle Hardrup, a fost sub influența hipnotică a lui Nielsen, pe care-l cunoștuse în închisoare cu puțin timp înainte de tragica intimplare. În cursul jafului, cuprins de panică, Palle Hardrup a ucis doi funcționari ai băncii.

La proces, doi psihiatri au susținut teza crimei comise sub influența hipnotică a lui Nielsen și, deși alți doi nu s-au raliat la această opinie, jurații au socotit că pot afirma totală răspundere a lui Nielsen, care a fost condamnat la muncă silnică pe viață.

Era primul caz de acest fel, prima oară cînd un om a fost condamnat la închisoare pînă la sfîrșitul zilelor lui pentru că l-a influențat prin forța-i hipnotică pe autorul material al crimei. Jurații au socotit că adevăratul asa-

sin nu „putea fi considerat răspunzător pe plan juridic“ și l-au trimis într-un ospiciu de nebuni pentru un timp nelimitat, ce urma să fie apreciat de medicii și de o comisie de juriști. El a fost pus în libertate anul trecut și plasat sub tutela unui garant care și-a asumat răspunderea pentru actele sale.

Hardrup a recunoscut la proces că a fost „influențat“ de Nielsen, dar apoi a revenit asupra depoziției sale; cu toate acestea, Nielsen n-a putut obține o revizuire a procesului, în ciuda faptului că a făcut vreo zece recursuri, prezentate de o seamă dintre cei mai străluciți avocați ai baroului din Copenhaga. Unul din ei, Paul Christiansen, a încercat chiar să aducă cazul în fața Consiliului european pentru drepturile omului, de la Strasbourg, dar nici această procedură n-a avut mai mulți sorți de izbîndă.

Eliberarea din temnița a lui Nielsen s-a produs după vizita unei comisii de psihiatri, care a apreciat că putea fi pus în libertate fără primejdie pentru societate și pentru el însuși.

Chinuitoarea întrebare: „A fi sau a nu fi“... nu și-a aflat astfel nici de data asta răspunsul.

M. Birusov

„Fizicieni“ și „poeti“
Desen de V. Ptișin

MICA ENCICLOPEDI

Între opiu și heroină

Încă cu mult înaintea erei noastre se știa că opiu, substanța obținută din capsulele necoapte ale unor specii de maci, potolește foamea, ușurează dure-

rea, produce bună dispoziție și predis-pune la somn. Locuitorii stepelor și regiunilor premontane din Asia Mică, Balcani și Pirinei, unde macii creșteau în abundență, preparau din această plantă băuturi calmante și somnifere. De aici opiu s-a răspîdit în India, Indochina și China și apoi în întreaga lume, aducînd unora alinare, iar pe alții ducîndu-i la pierzanie.

La începutul secolului trecut un farmacist german a izolat principalul element activ al opiuului, care avea asupra organismului uman o și mai puternică acțiune somniferă, calmantă și euforică. Micile cristale lucioase, cu gust amar, au primit numele de morfină, în cinstea lui Morfeu, zeul viselor.

Curînd s-a stabilit că doza minimă de morfină care acționează asupra organismului e de 0,005 g. Cantitatea de 0,0015-0,0030 g provoacă un somn profund, la 0,05 g survine o intoxicație gravă, iar la 0,2 g moartea.

Treptat a reieșit, însă, că acest dozaj e relativ, el fiind valabil mai ales pentru organismele care sînt la primul lor contact cu morfina. Căci, ca și alte substanțe, morfina creează obișnuință. De dragul cîtorva ore de vise frumoase unui morfinoman ajung să-și administreze cîte 10 g de morfină în 24 de ore, cantitate care ar putea omori o duzină de oameni sănătoși.

Fenomenul morfinomaniei a apărut în timpul războiului franco-german din 1870 cînd pentru a calma durerile răniților, li se administra vreme îndelungată morfină. Rezultatele catastrofale n-au întîrziat să se arate. A fost un prim semnal de alarmă, care i-a determinat pe medici să fie prudenți cu perfidul medicament.

Dar nici acesta nu s-a dat bătut și foarte curînd, în 1883, a generat un vlăstar mult mai perfid și mai necruțător: heroina. Această substanță are efecte analgezice de opt ori mai puternice decît morfina și pe o durată de patru ori mai mare. În același timp, însă, abuzul de heroină produce tulburări mult mai grave și ucide mai repede decît morfina. De aceea, pentru a preveni obișnuința, în unele țări, printre care și Uniunea Sovietică, heroina nu e folosită în medicină.

De altminteri, medicina nu utilizează decît 1,5 la sută din producția globală de morfină, restul fiind consumată de morfinomani.

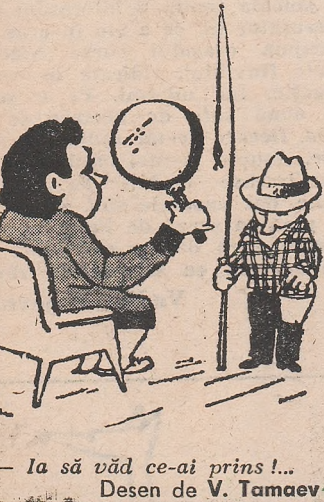
SOLUȚIE RADICALĂ

Pistruii și laserul

Spiritul de sacrificiu de care dau dovadă femeile în dorința de a scăpa de pistruii este, pe drept cuvînt, demn de admirat. În ultimul timp, de exemplu, la procedurile cosmetice clasice s-a adăugat una ultramodernă, experimentată în S.U.A. E vorba de tratamentul pistruilor cu ajutorul laserului. Rezultatele primelor încercări sînt promițătoare. Pînă în momentul de față fizicienii în colaborare cu cosmeticienii au reușit să dozeze radiația în așa fel încît celulele normale ale pielii să nu reacționeze la fasciculul de lumină al laserului, iar cele pigmentate să fie distruse în întregime.

Experimentatorii au declarat că vor continua să studieze efectele laserului asupra pistruilor și că peste cîțiva ani tinerelor cu pistruii li se vor prescrie ședințe de „raze-laser“ cu naturalitatea cu care azi se recomandă, în unele cazuri, razele ultraviolete.

V. Popovkin

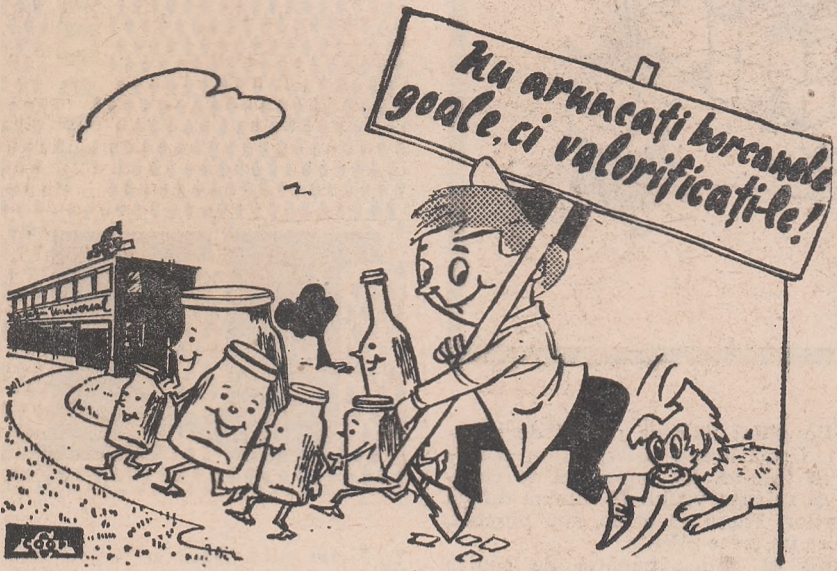
— Ia să văd ce-ai prins!...
Desen de V. Tamaev

MADE IN ENGLAND

Un calm
imperturbabil

Jucătorii de golf sînt extrem de fideli sportului lor preferat. În arhivele cluburilor sportive ale orașului englez Richmond se păstrează un document, întocmit în anii ultimului război mondial, care atestă că nimic nu-i putea împiedica pe jucătorii de golf să se dedea

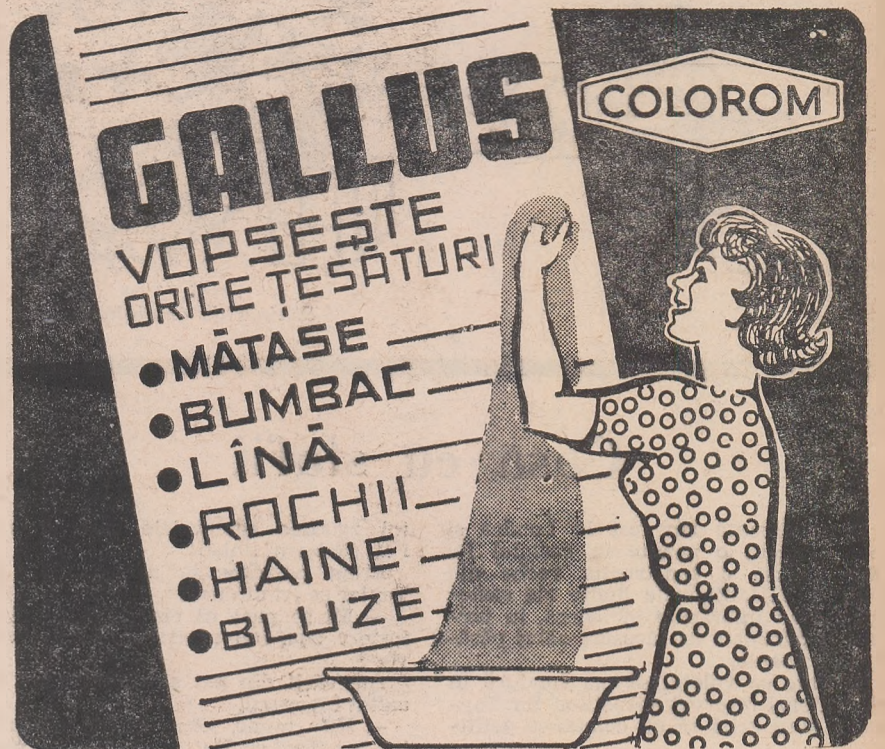

Cooperativele de consum cumpără de la dv. CU PLATA PE LOC orice cantitate de borcane și sticle goale prin :

- toate magazinele care vând produse alimentare ;
- centrele speciale de achiziții de sticle și borcane ;
- achizitori autorizați care se prezintă la domiciliu.

IMPORTANT: SE CUMPARĂ borcane și sticle goale atât de la POPULAȚIE, cât și de la INSTITUȚII SAU ÎNTRERINDERI (spitale, creșe, cantine etc.).

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE
GIBIANA

De asemenea, cereți noile produse speciale pentru sandvișuri:

- BRINZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE.
- BRINZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ.

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLACI AGLOMERATE CU RAȘINI UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme, randament sporit la croire, perfect plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

Greutate specifică 60 kg/mc.

Grosimi: 8, 12, 16, 19, 22 mm.

Formate: 3660/1830
1830/1830, 2440/
1830, 1220/1830 mm.

DOMENII DE UTILIZARE

- Mobilier
- plafonduri
- pereți despărțitori
- amenajări interioare
- vagoane tramvaie
- lambriuri
- construcții navale etc.

**C.I.L.
BRAILA**

5185 A

I. R. I. L. Progresul Pitești

Str. Nicolae Bălcescu nr. 165 Telefon 2700

Execută pe bază de comenzi :

- prelată din pânză dublu cauciucată pentru autoturisme M. 59, M. 461, M. 461 C, autofurgonete V.V., autocamioane S. R. Carpați, Bucegi.
- corturi
- huse pentru autoturisme
- garnituri tapițerie pentru autoturisme M. 59, M. 461, M. 461 C.
- piese turnate din fontă (grătare, rame cu capae pentru guri de canal, plite pentru mașini de gătit pentru cantine și restaurante etc.).
- geamuri gravate și striate și oglinzi pentru mobilă.

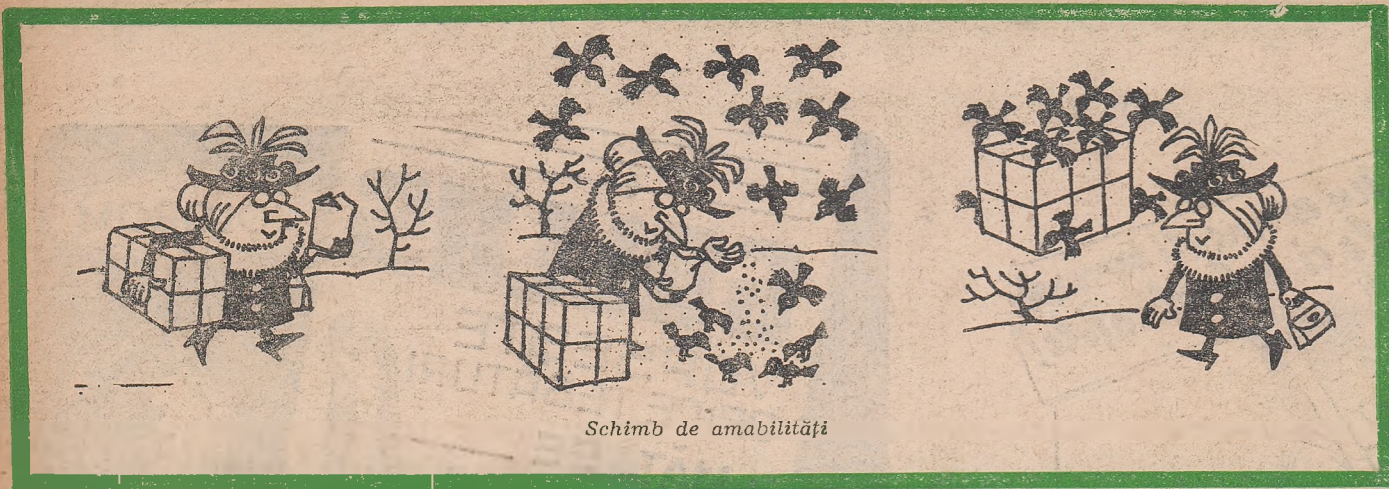
Prețurile sînt cele de catalog sau se stabilesc conform HCM 1087/1963.

Informații suplimentare se dau zilnic între orele 7.30-15 de către serviciul producție.

Prețul : 765 lei

Se poate procura și cu PLATA ÎN RATE de la MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM

Schimb de amabilități

Casa cu stafii

Vara trecută am fost la Londra și am petrecut o noapte în castelul lui Sir Taylor, o construcție veche din secolul XIII. Zidurile înalte ale castelului erau îmbrăcate în iederă, în turmurile dărmate își făcuseră salaș pasărilor de noapte.

Înainte ca valetul să mă conducă în dormitorul rezervat oaspeților, Sir Taylor a avut grijă să-mi comunice politi-

tul zguduie cercevelele care scîrție. Poți să dormi liniștit.

Eram pe cale să adorm cînd Sir Taylor se ivi din nou.

— Mi se pare că cineva încearcă să forțeze ușa, îmi șopti el. Ai un revolver?

Am sărit din pat și amîndoi am ascultat încordați.

— Nu-i nimic, i-am zîmbit, în sfîrșit, lui Sir Taylor. Hai să-ți arăt de unde vin sunetele astea. Uite, tocul ușii s-a strîmbat și la cea mai mică zguduitură ușa e gata să se smulgă din perete. Un fleac. Un mic defect de construcție. Țasta-i zgomotul pe care l-ai auzit.

Sir Taylor se scuză imperturbabil și se îndreptă spre dormitor. L-am întrebat dacă nu voia un somnifer. A luat tableta și s-a retras.

După o oră m-am trezit din nou și era cît pe-acî să scot un strigăt de groază. Lîngă patul meu stătea o stafie și trăgea de plapumă. Dar după o secundă am înțeles că stafia era Sir Taylor în cămașa lui de noapte lungă. Englezul tremura ca frunza în vînt.

— Scoa-scoală mai repede, se bilbiia Sir Taylor. Cineva plînge în perete. Chiar lîngă patul meu.

M-am dus în camera lui.

— Întîi am crezut că biciuiesc pe cineva, mă lămuri el, și limba i se împleticea. Am auzit clar un horcăt! Pe urmă cineva a început să plîngă. E groaznic!... Ascultă... din nou... horcătul!...

— Să facem schimb de camere, i-am propus. Îmi pare rău. Dar vezi, prin peretele ăsta trece conducta de apă. Țeava scoate sunetele astea sfișietoare. Probabil că-i o greșeală de calcul sau de planificare, diametrul unei conducte de apă...

I-am explicat lui Sir Taylor cîteva secrete ale construcției moderne, apoi i-am turnat un păhărel de coniac. L-a sorbit dintr-o înghițitură și s-a reze-mat de perne. Oaspetele avea o înfă-țișare chinută. Printr-un gest abia schițat cu mîna mi-a dat să înțeleg că puteam să plec și că va încerca să ațipească.

Se lumina de ziuă cînd m-au trezit niște scîncete jalnice ce răzbăteau din încăperea alăturată. M-am dat jos din pat, pradă unor presimțiri negre, și m-am furișat în camera lui Sir Taylor.

Oaspetele ședea pe marginea patului. În ochi i se citea o groază nebulă,

cos că în castel locuiesc cîteva stafii pașnice, care se ivesc întotdeauna la miezul nopții. Nu trebuia să mă tem de ele, mă liniști stăpînul castelului. Una din stafii era, pare-se, a străbunicului, fondatorul splendidei săli de lectură a castelului; ea vizita de obicei biblioteca. Cealaltă era a străbunicei și obișnuia să-și facă de lucru pe lîngă străvechiul bufet, unde străbunica își pusese pe vremuri dantura falsă și n-o mai găsise pînă la sfîrșitul vieții.

— Nu-i un motiv să fii îngrijorat, m-a mai asigurat Sir Taylor. Trăiesc în societatea lor de mai bine de cincisprezece ani și mi s-a întîmplat de multe ori să citeșc noaptea în tovără-șia stafiei străbunicului meu, dacă mă găsea în bibliotecă.

Bucurîndu-mă de plăcuta lui ospitalitate l-am invitat, la rîndul meu, pe respectabilul englez să-mi fie oaspete cînd se va abate pe meleagurile noastre.

Sir Taylor nu mi-a nesocotit invitația și zilele acestea mi-a întors vizita.

A cercetat cu o evidentă plăcere modernul meu apartament din noul mic oraș. Eram mutat de puțin timp și locuința mai mirosea încă a vopsea proaspătă.

Înainte de a mă duce la culcare i-am spus în glumă lui Sir Taylor:

— Noul nostru cartier e încă atît de tînăr că nu-ți putem oferi o stafie. Totuși, sper să dormi bine.

Ne-am urat noapte bună și ne-am retras în camerele noastre.

Peste o jumătate de oră ușa camerei mele s-a deschis încet, lăsîndu-l să treacă pe Sir Taylor, îmbrăcat într-o cămașă de noapte lungă și cu scufie pe cap.

— Dormi? mă întrebă el cu o evidentă neliniște în glas.

— Nu. Ce s-a întîmplat?

— Aud niște scrișnete. Am impresia că cineva umblă în cămară și în bucătărie.

— Nu cred, am încercat să-mi liniștesc oaspetele. La cămară și bucătărie ferestrele nu se închid prea bine. Știi, un mic defect de construcție. Vin-

iar din gitlej îi ieșea un fel de șchelălăit. Urmărindu-i privirea am observat că într-un loc parchetul se cocoșase și zvîcnea vizibil în lumina difuză a zoriilor. Părea că acolo, sub parchet, respira un uriaș plămîn.

După al doilea păhărel de coniac Sir Taylor se întremă. Am început să-i explic că din pricina unor mici defecte de construcție se întîmplă ca în locuințele noi podeaua să-și schimbe poziția inițială. Dar englezul dădu din mină și începu să se îmbrace febril.

— În casa dumitale se petrec lucruri nefirești, șopti el. În viața mea n-am petrecut o noapte de coșmar ca asta.

Și Sir Taylor luă primul avion și plecă acasă în castelul lui tîhnit, o străveche construcție populată de stafii atît de firești.

(Din „Smena“)

Țideile lor

(Din volumul „Copiii între 2 și 5 ani“ de Kornei Ciukovski)

— Mămico, îmi pare așa de rău pentru căi! Nu pot să se scobească în nas...

— Dacă scot capul și-l țin în mîină, mai vorbește?

— Ce vrei să devii cînd ai să fi mare?

— Dacă am să fiu tanti, medic. Dacă am să fiu nene, inginer.

Despre un om chel:

— Nene, capul matale e descult?

În toiul nopții Vova își trezește mama din somn:

— Mămico, mămico, dacă un leu bun se întîlnește cu o girafă pe care o cunoaște, o mînîncă sau nu?

— Mămico, cine s-a născut mai întîi, eu sau tu?

— Dacă cocoșul uilă că e cocoș, poate să facă ouă?

— Cînd la noi e ziuă, în America e noapte. Așa le trebuie, dacă sînt capitaliști!

— Mămico, cine m-a născut pe mine?

Tu? Am știut. Dacă ar fi fost tata aș fi avut mustăți.

Copilul se examinează în fața oglinzii:

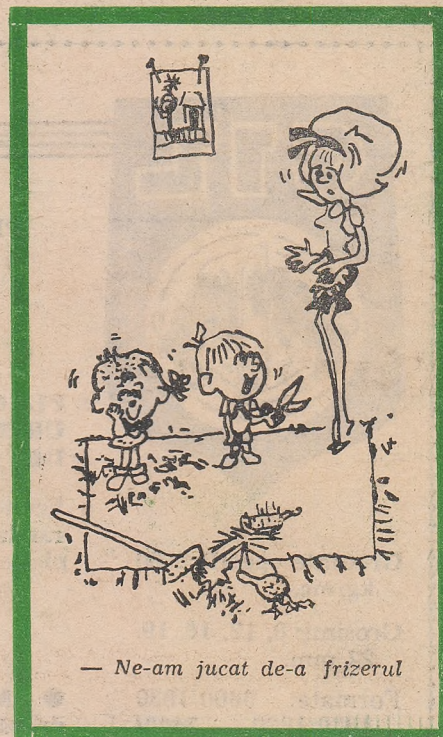
— Ochii, ca să văd... Urechile, ca să aud... Gura, ca să vorbesc... Dar buricul? Probabil pentru frumusețe...

— Tatăl meu e șofer. Dar al tău?

— Al meu e șmecher.

— De unde știi?

— Mămica mi-a spus.

— Ne-am jucat de-a frizerul

Sticla de bere

În culmea fericirii, am cerut o convorbire interurbană ca să-i comunic nevestii-mi că reușisem să găsesc o cameră la hotel. Mai întîi nu m-a crezut, dar pînă la urmă am convins-o.

Apoi am cumpărat o sticlă de bere cu intenția să-mi sărbătoresc norocul. M-am instalat în camera cu un pat, am destupat sticla, am pregătit paharul, dar m-a întrerupt o bătaie în ușă. Sosiseră niște fotbaliști și trebuia să părăsesc hotelul.

Am astupat sticla și am plecat. Dar nu mi-am pierdut speranța. Într-adevăr, fotbaliștii au plecat și mi-am recăpătat camera.

Am destupat sticla, am pregătit paharul, dar m-a întrerupt o bătaie în ușă. Sosiseră niște turiști.

Am astupat sticla și am părăsit hotelul.

Dar să fiu concis.

Turiștii au plecat.

Am revenit, am destupaș sticla, dar au sosit niște alpiniști. Am părăsit hotelul.

Alpiniștii au plecat.

Am revenit, am destupat sticla, dar a sosit o delegație a administratorilor de la întreprinderea de locuințe și localuri. Am părăsit hotelul.

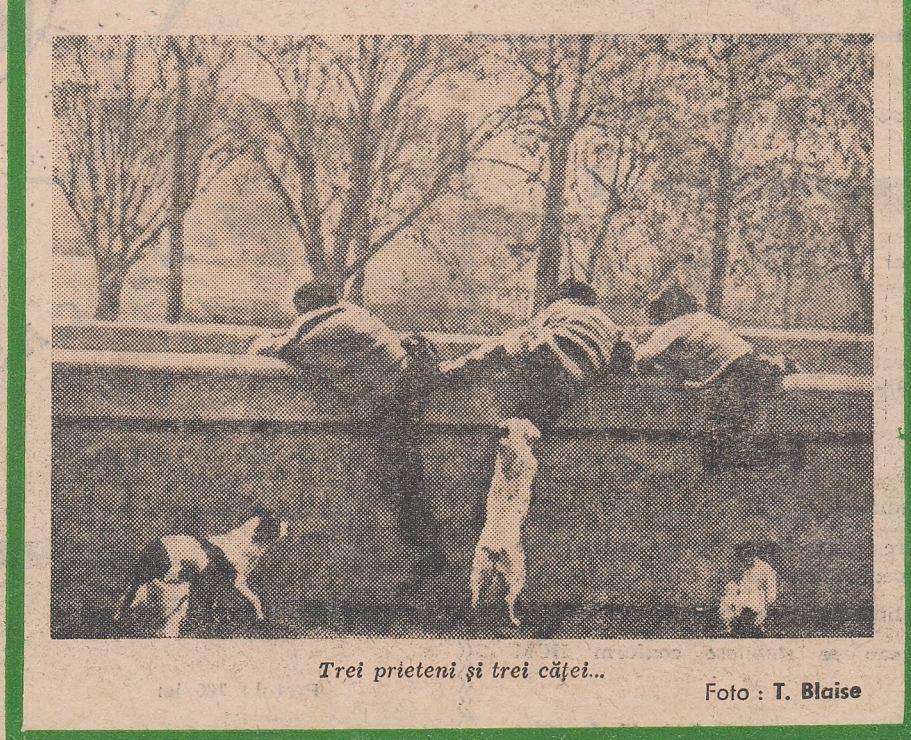
Administratorii au plecat.

Am revenit, am destupat sticla dar au sosit niște delegați ai Comisiei pentru buna desfășurare a activității hotelurilor. Am părăsit hotelul.

Sticla de bere am băut-o acasă.

D. Putevoi

FOTOGRAFII SE AMUZĂ

Trei prieteni și trei căței...

Foto: T. Blaise